ORTODOKSİA

AHLAKÎ VE DİNÎ RESALE

İMTİYAZ SAHİBİ : HRİSTOPOLİS MİTROPOLİTİ
MELETİOS LUKAKİS

MAHAL İDARE : FENER RUM PATRİKHANESİ

ΟΡΘΟΔΟΞΙΑ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΗΘΙΚΟΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΝ

ΕΤΟΣ Ζ' ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 1932 ΤΕΥΧΟΣ 83

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
† Ο ΧΡΙΣΤΟΥΠΟΛΕΩΣ ΜΕΛΕΤΙΟΣ

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ
1932

ΜΙΚΡΟΓΡΑΦΙΑ ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΟΥ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΥ
ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΣΚΕΥΟΦΥΛΑΚΙΟΥ
('Εκ μελέτης τοῦ Μητροπολίτου Ἡλιουπόλεως κ. Γενναδίου περὶ τοῦ εἰρημένου Εὐαγγελίου).

ΕΠΙ ΤΗ ΕΟΡΤΗ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΕΠΙ ΤΗ ΜΕΓΑΛΗ ἑορτῇ τῆς Δημοκρατίας, τῇ 29ῃ παρελθόντος μηνός, ἡ Α. Θ. Παναγιότης ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης κ. κ. Φώτιος ἀπηύθυνε θερμὰ συγχαρητήρια καὶ εὐχετήρια τηλεγραφήματα πρὸς τὸν Ἐξοχώτατον Πρόεδρον τῆς Δημοκρατίας Γαζῆ Μουσταφᾶ Κεμὰλ Πασᾶν καὶ τὸν Ἐξοχώτατον Πρωθυπουργὸν Ἰσμὲτ Πασᾶν. Αἱ Αὐτῶν Ἐξοχότητες ἀπήντησαν τῇ Α. Θ. Παναγιότητι διὰ τηλεγραφημάτων εὐχαριστοῦσαι καὶ ἀντισυγχαίρουσαι.

Ἐξ ὀνόματος τῆς Α. Θ. Παναγιότητος προσῆλθεν εἰς τὴν ἐνταῦθα Νομαρχίαν καὶ διεβίβασε τὰ συγχαρητήρια καὶ τὰς εὐχὰς Αὐτῆς ἐπὶ τῇ μεγάλῃ ἑορτῇ ὁ Πρωτοσυγκελλεύων Μητροπολίτης Λαοδικείας Δωρόθεος συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ Διευθυντοῦ τοῦ Τουρκικοῦ Γραφείου τῶν Πατριαρχείων Ε. Μαυρίδου. Εἰς τὴν Πατριαρχικὴν Ἀντιπροσωπείαν ἐπεδαψιλεύθησαν κατὰ τὴν ἐπίσκεψιν αἱ προσήκουσαι τιμαὶ ἀπὸ μέρους τῶν Ἐξοχωτάτων Νομάρχου καὶ Βοηθοῦ Νομάρχου, οἵτινες καὶ διεβίβασαν τῇ Α. Θ. Παναγιότητι τὰς θερμὰς εὐχαριστίας αὐτῶν.

Τὴν νύκτα τῆς ἑορτῆς ἐφωταγωγήθη ὁ Πατριαρχικὸς Οἶκος.

Κατωτέρω καταχωρίζονται τὰ μεταξὺ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος καὶ τῶν Ἐξοχωτάτων Προέδρου τῆς Δημοκρατίας Γαζῆ Μουσταφᾶ Κεμὰλ Πασᾶ καὶ Πρωθυπουργοῦ Ἰσμὲτ Πασᾶ διαμειφθέντα τηλεγραφήματα.

Τῷ Ἐξοχωτάτῳ Προέδρῳ τῆς Τουρκικῆς Δημοκρατίας
Γαζῆ Μουσταφᾶ Κεμὰλ Πασᾶ
Εἰς Ἄγκυραν.

Ἐπὶ τῇ μεγάλῃ καὶ ἱστορικῇ ἑορτῇ τῆς Δημοκρατίας συγχαίρομεν τῇ Ὑμετέρᾳ Ἐξοχότητι θερμῶς καὶ εὐχόμεθα Αὐτῇ ἀπὸ μέσης καρδίας ὑγείαν καὶ μακροημέρευσιν πρὸς εὐτυχίαν τῆς Πατρίδος, ἣν διὰ τῆς μεγαλουργίας Αὐτῆς ἀνεγέννησεν Αὕτη.

Ὁ Ρωμαῖος Πατριάρχης **Φώτιος.**

29/10/932.

***

Πρὸς τὸν Ρωμαῖον Πατριάρχην κύριον Φώτιον
Φανάριον.

Ἄγκυρα, 8866, 31/10.

Καὶ ἐγὼ συγχαίρω ἐπὶ τῇ Ὑμετέρᾳ ἑορτῇ τῆς Δημοκρατίας.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας
Γαζῆ Μουσταφᾶ Κεμάλ.

***

Τῇ Αὐτοῦ Ἐξοχότητι τῷ Πρωθυπουργῷ
Ἰσμὲτ Πασᾶ
Εἰς Ἄγκυραν.

Συγχαίρομεν ἐγκαρδίως τῇ Ὑμετέρᾳ Ἐξοχότητι ἐπὶ τῇ ἐνδόξῳ ἑορτῇ τῆς Δημοκρατίας καὶ εὐχόμεθα Αὐτῇ καὶ πᾶσι τοῖς συνεργάταις Αὐτῆς ὑγείαν καὶ μακροημέρευσιν πρὸς συνέχισιν τῶν ἱστορικῶν ἀγώνων Αὐτῆς ὑπὲρ τῆς εὐτυχίας τῆς Πατρίδος.

Ὁ Ρωμαῖος Πατριάρχης **Φώτιος.**

29/10/932.

***

Πρὸς τὸν Πατριάρχην Κωνσταντινουπόλεως Φώτιον
Φανάριον.

Ἄγκυρα, 3178, 31/10.

Εὐχαριστῶ ἐπὶ τοῖς εἰλικρινέσιν αἰσθήμασι καὶ συγχαρητηρίοις Ὑμῶν καὶ συγχαίρω ἐπὶ τῇ Ὑμετέρᾳ μεγάλῃ ἑορτῇ τῆς Δημοκρατίας.

Πρωθυπουργὸς ***Ἰσμέτ.***

† ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ Α. ΣΙΔΕΡΙΔΟΥ

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΑΙ ΔΕΡΚΩΝ

(783-1925)

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΙ
ΥΠΟ ΔΙΑΚΟΝΟΥ ΑΔΑΜΑΝΤΙΟΥ ΚΑΣΑΠΙΔΟΥ
ΥΠΟΓΡΑΜΜΑΤΕΩΣ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΚΑΙ ΙΕΡΑΣ ΣΥΝΟΔΟΥ

[Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου].

1791. ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ Ο ΑΠΟ ΝΙΚΟΜΗΔΕΙΑΣ

Κύπριος. Ἐξελέγη Μητροπολίτης Βιζύης τῇ 28 Φεβρουαρίου 1762· ἐσχολάρχησε τῷ 1765 1767 τῆς Πατριαρχικῆς Σχολῆς· μηνὶ Φεβρουαρίῳ 1783 μετετέθη εἰς Νικομήδειαν (27), εἰς διαδοχὴν τοῦ ἐξορισθέντος Μελετίου· τούτου ἐπανελθόντος καὶ ἀποκατασταθέντος αὖθις Νικομηδείας κατὰ Δεκέμβριον 1790, παρῃτήθη ὁ Γεράσιμος (28)· θανόντος τῇ 26 Μαρτίου 1791 τοῦ Δέρκων Ἀνανίου, προήχθη ἀμέσως ὁ Γεράσιμος εἰς τὴν Ἐπαρχίαν ταύτην· ἐκ τοῦ ἐκ γροσίων 50500 χρέους αὐτῆς ὁ Γεράσιμος ἐντὸς τριετίας μόλις ἀπέσβεσε περὶ τὰς 10000 (29). Τῇ 3 Μαρτίου 1794 ἐξελέγη Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης, λόγῳ δὲ σωματικῆς ἀδυναμίας ὑπέβαλε, τῇ 19 Ἀπρι-

---

(27) Τὸ παρὰ Δαπόντε (ἐν Κώδ. Ζωγραφ. 40, σελ. 244) καὶ παρ' **Erbiceanu (Cronic. Gr. Bucuresti** 1888 σελ. 122) ὄνομα τοῦ Γερασίμου μετετράπη εἰς τὸ τοῦ Ἱερωνύμου παρὰ Σάθᾳ (Μεσ. Βιβλ. Γ' 108), ἐξ οὗ πλανηθεὶς ὁ Γεδεὼν κατέλεξεν ἐν τοῖς Μητροπολίταις Βιζύης (Ἐκκλ. Ἀλήθ. Γ' 1882/3 σελ. 420) Ἱερώνυμον, ἐπανέλαβε δὲ καὶ ὁ Λακίδης (Ἱστορ. τῆς Ἐπαρχίας Βιζύης καὶ Μηδείας, Κ/πόλει 1889, σελ. 59).

(28) Ἐκκλ. Ἀλήθ. Β' 263. Χρονικὸν λάθος τοῦ Χαμουδοπούλου ὑπέδειξε Γεδεὼν (αὐτ. Γ' 420). Κωνστάντιος, Ἐλάσσον. συγγραφ., Κ/πόλει 1865, σελ. 360. Γεδεών, Χρονικὰ Πατρ. Ἀκαδ. σελ. 175-176.

(29) Εὐγένιος, ἡ Ζωοδ. Πηγή, σελ. 237. Ἐκκλ. Ἀλήθ. Β' σελ. 263.

λίου 1797, οἰκειοθελῆ παραίτησιν ἀπὸ τοῦ Πατριαρχικοῦ θεσμοῦ καὶ ἀπεσύρθη εἰς τὰ Θεραπεῖα, ἔνθα καὶ ἀπεβίωσεν (30).

Λόγιος, ἡσύχιος καὶ ἐν πολλοῖς ἐπαινετός, εἰς βαθύτατον γῆρας πατριαρχεύσας (31), ἑλληνικῆς καὶ ἐκκλησιαστικῆς παιδείας ἐγκρατής, τὸ ἦθος ἄμεμπτος (32), ἐπίσημος διὰ μάθησιν (33), ἐλλογιμώτατος κατὰ τὸ ὑπόμνημα τῆς ἐκλογῆς.

Ἀξιέπαινον μέριμναν τοῦ Πατριάρχου Γερασίμου ὑπὲρ τῶν Νοσοκομείων μαρτυροῦσιν αἱ μηνὶ Ἰουνίῳ, ἐπινεμ. ιβ΄, ἔτει 1794, δύο Συνοδικαὶ Πράξεις δημοσιευθεῖσαι, ἡ μὲν ὑπὸ Εὐγενίου (34), ἡ δὲ ὑπὸ Α. Π. Κεραμέως (35). Ὁ Γεδεὼν (36) ἀριθμεῖ διαφόρους ἄλλας Πράξεις τῆς πατριαρχείας αὐτοῦ· ἐν Κώδ. 6 Ζωγραφείου σώζεται μία ἐπιστολὴ τοῦ Γερασίμου ἀπὸ 3 Μαρτίου 1794, αὐθημερὸν τῆς ἐκλογῆς αὐτοῦ Πατριάρχου, καὶ ἄλλη ἀπὸ 12 Ἰουλίου 1796· ἐν κώδ. Μονῆς Παντελεήμονος 203 σελ. 519 ἐπιστολὴ τοῦ πρώην Πατριάρχου Νεοφύτου (1794) πρὸς τὸν Γεράσιμον καὶ ἀπάντησις τούτου ἀπὸ 11 Μαρτίου 1794 (37)· ἐν κώδ. Παρισινῷ Suppl. gr. 687 ἀπόγραφον γράμματος τοῦ Γερασίμου ἔτει 1797 (38). Ὁ Dellaway (39) μυθολογεῖ : ὁ νῦν Πατριάρχης Hierasymos Πέτρου, Κύπριος, ἦτο διδάσκαλος σχολείου, εἶτα Πατρῶν καὶ Δέρκων χρηματίσας Μητροπολίτης, προήχθη εἰς Πατριάρχην Κ/Π τῷ 1793, καὶ ὡς οἱ τῆς Ρώμης Πάπαι, μετωνομάσθη Ἱππόλυτος.

Ὁ Γεράσιμος τὰ μάλιστα ἠναντιοῦτο εἰς τὴν ὑπὸ Ἀγαπίου καὶ Νικο-

---

(30) Μακραῖος παρὰ Σάθᾳ (Μεσ. Βιβλ. Γ΄ 386). Ἐκκλ. Ἀλήθ. Β΄ 264· ὑπόμνημα ἐκλογῆς αὐτ. σελ. 263· ἔγγραφον παραιτήσεως, αὐτ. σελ. 277. Μαθᾶς, Κατάλ. Πατριαρχῶν Κ/Π., ἐν Ἀθήν. 1884, σελ. 159, 160.

(31) Μακραῖος, αὐτόθι.

(32) Μαθᾶς αὐτόθι· «εἰς ἄκρον, ἀλλὰ σχολαστικὸς καὶ γόνος, ὡς εἰπεῖν, ὕστατος τῆς ἐν Βυζαντίῳ Σχολῆς τῶν Περιπατητικῶν, τῆς τοῦ Ἀριστοτέλους φωνῆς σφόδρα ἐξηρτημένος, οὐδόλως, προλήψει γεγηρακυίᾳ, προσιέμενος τὰ κατὰ τὸ ἐκλεκτικὸν τοῦ φιλοσοφεῖν εἶδος προβαλλόμενα, ὡς νεωτέρας φρενὸς ταῦτα γεννήματα» (Κωνσταντίου, Ἐλάσσονες συγγραφ. σελ. 161).

(33) Δαπόντες, αὐτόθι.

(34) Ἡ Ζωοδόχος Πηγή, σελ. 235-241.

(35) Διάφορα Ἑλληνικὰ γράμματα . . . . Μουσείου Λιχατσέφ, ἐν Πετρουπόλει 1907, σελ. 17-21.

(36) Ἀ. Π. Κεραμεύς, Κατάλ. Κωδ. Ζωγραφείου, Σόφια 1909, σελ. 33.

(37) Λάμπρος, Κατάλ. τ. Β΄, Κανταβρυγία 1900, σελ. 325, ἀρ. 5710,50/50.

(38) Omont, Cat. Somm. Paris.

(39) Constantinople ancienne et moderne, trad. Morellet I, Paris an VII, σελ. 168.

δήμου ἔκδοσιν ἐν Λειψίᾳ τοῦ Πηδαλίου μετ' ἄλλων Συνοδικῶν, ἅτε νοθευθέντος τοῦ κειμένου (Καστόρχης, περὶ τῆς ἐν Δημητσάνῃ Ἑλλ. Σχολῆς, Ἀθ. 1847, σελ. 27.

Ὁ Δέρκων Γεράσιμος ὑπογράφεται εἰς Πατριαρχικὰς Συνοδικὰς Πράξεις :

1791 Δεκεμβρίῳ, ἐπινεμ. ι' (Δελιχ. Β' 216).

1792 Ἰανουαρίῳ, ἐπινεμ. ι' (Αὐτ. 219).

1794 ΜΑΚΑΡΙΟΣ Ο ΑΠΟ ΑΡΤΗΣ ΚΑΙ ΝΑΥΠΑΚΤΟΥ

Βυζάντιος, «μεγαλοφυὴς καὶ εὐπαίδευτος, φιλότιμος καὶ μεγαλοπρεπής»· ἐν ἔτει 1779 ἐξελέγη Μητροπολίτης Ἄρτης καὶ Ναυπάκτου· ἤγειρε τὴν ἔξω θύραν τῆς Μητροπόλεως Ἄρτης μεγαλοπρεπεστάτην μετὰ κιόνων καὶ ἀψῖδος, παρὰ τὰς ὑπαρχούσας φανατικὰς ἀντενεργείας (40). Τῇ 4 Μαρτίου 1794 προήχθη εἰς τὴν Μητρόπολιν Δέρκων· μηνὶ Ἰουνίῳ ἐκήρυξε σταυροπηγιακὰ τὰ προσκυνήματα τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς (Μπαλουκλῆ), διατεθέντα ἀμέσως Πατριαρχικῇ Συνοδικῇ ἀποφάσει ὑπὲρ τῶν νοσοκομείων τοῦ Γένους καὶ ἐλέους τῶν ἐν ταῖς φυλακαῖς Χριστιανῶν (41). Ὁ Μακάριος ἐπεσκεύασε, δαπανήσας ἐξ ἰδίων 1750 γρόσια, τὸ ἐν χρήσει οἴκημα τῆς μητροπόλεως· ἀλλὰ βαρέως ἔφερε τὴν ἀποξένωσιν τοῦ παλαιοῦ μητροπολιτικοῦ κτιρίου, τοῦ ἀνεγερθέντος ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου Ἀθανασίου περὶ τὸ 1655, ἐπὶ δὲ Νικοδήμου πρὸ τοῦ 1711 (42) «ὑπερεχούσῃ ἐξουσίᾳ» πωληθέντος εἰς ἀλλοεθνῆ· οἱ κληρονόμοι τούτου ἐπώλησαν αὐτὸ εἰς τὸν Σκαρλάτον Μάνον. Οἱ πρόκριτοι τῶν Θεραπείων καὶ οἱ αὐτόθι οἰκοῦντες ἄρχοντες, ἐνθέρμῳ προτροπῇ τοῦ Μακαρίου, ἀπεφάσισαν καὶ ἐξετέλεσαν τὴν πώλησιν τῆς οἰκοδομῆς τῆς τότε μητροπόλεως, καὶ τὴν ἐξαγορὰν τῆς παλαιᾶς· τὸ ἐξωνητήριον γράμμα, ἀπὸ 15 Σεπτεμβρίου 1795, ἱστορεῖ τὸ γεγονός, καὶ σώζει τὰ ὀνόματα τῶν ἀρχόντων, ἐπίγραμμα δὲ χαραχθὲν ἐπὶ μαρμαρίνης πλακὸς εἰς ἰαμβικοὺς 33 στίχους, φέρον ἀκροστοιχίδα «Δέρ-

(40) Σεραφεὶμ Ἄρτης Μητρ., Δοκίμιον . . . περιγραφῆς Ἄρτης, Ἀθήν. 1884, σελ. 112.

(41) Μακραῖος παρὰ Σάθᾳ, Μεσ. Βιβλ. Γ' σελ. 387. Πουρναρᾶς ἐν Ἡμερολ. Ἀνατολῆς 1885 σελ. 103, 106. Εὐγενίου ἡ Ζωοδ. Πηγή, σελ. 235-241 (Συνοδικὴ ἀπόφασις). Α. Π. Κεραμεύς, διάφορα Ἑλλην. γράμματα . . . Λιχατσέφ, σελ. 17-21 (ἄλλη Συνοδικὴ ἀπόφασις). Ὁ Δαπόντες λέγει ὅτι τὴν Ζωοδόχον Πηγὴν ὁ Δέρκων «ἔχει αὐτὴν τὸ πρῶτό του καμάρι». Α. Π. Κεραμεύς, κείμενα ἑλλην. χρήσιμα εἰς τὴν Ἱστορ. Ρουμανίας. . . Βουκουρέστι, στ. 96.

(42) Πουρναρᾶς, αὐτ. 101/2.

κων Μακάριος Βυζάντιος Μπαλασάκης» καὶ χρονολογίαν 1796 Ἰουλίου α', ἐστήθη ἐν τῷ μέσῳ τῆς μεγάλης αἰθούσης τῆς ἐξωνηθείσης μητροπόλεως (43). Κατὰ Φεβρουάριον τοῦ 1801 πατριαρχικὸν ἔγγραφον Νεοφύτου Ζ' ὥρισε τὰ ὅρια τῆς Ἐπαρχίας (44).

Ὁ Μακάριος ἀπεβίωσε τῷ 1801 μετὰ τὸν Μάϊον (45).

Ὁ Μακάριος Δέρκων ὑπογράφεται εἰς Πράξεις:

1794 Ἰουνίῳ, ἐπινεμ. ιβ' (Δελικ. Β' 223). Σεπτεμβρίῳ (Ἡμερ. Ἀνατολῆς 1886 σελ. 174 καὶ 177). Ὀκτωβρίῳ (Δελικ. Γ' 706, Miklosich-Müller Acta VI, 372).

1795 Φεβρουαρίῳ, ἐπινεμ. ιγ' (Δελικ. Β' 602).

1797 Φεβρουαρίῳ, ἐπινεμ. α' (Miklosich-Müller, Acta VI, 378).

1798 Ἰανουαρίῳ, ινδ. α' (Αὐτόθι Acta Mon. II σελ. 153. Κτιτορ. Μεγ. Σπηλ. 106). Φεβρουαρίῳ, ἰνδ. α' (Miklosich-Müller, Acta II σελ. 224). Μαρτίῳ, ἰνδ. α' (Δελικ. Β' σελ. 513).

1800 Σεπτεμβρίῳ, ἰνδ. δ' (Δελικ. Γ' σελ. 708).

1801 Ἀπριλίῳ, ἰνδ. δ' (αὐτ. 709). Μαΐῳ, ἐπινεμ. δ' (Β. Α. Μυστακίδης, Κουρούτσεσμε, Ἀθήν. 1888, σελ. 89).

1801 ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ Ο ΑΠΟ ΒΙΔΥΝΗΣ

Κατήγετο ἐκ Πελοποννήσου. (Ὁ Πουρναρᾶς λέγει αὐτὸν ἐκ Δημητσάνης, ἀλλ' οὐδὲ ὁ Καστόρχης (46), οὐδ' ὁ Κανδηλῶρος (47) μνημονεύουσιν αὐτοῦ, ὡς ἐκ Δημητσάνης καταγομένου). Κατὰ Φεβρουάριον τοῦ 1777 ἐξ ἱερομονάχων ἐγένετο μητροπολίτης Λακεδαίμονος· κατὰ Νοέμβριον τοῦ 1791 μετετέθη εἰς τὴν μητρόπολιν Βιδύνης καὶ τῷ 1801 κατὰ Ἰούλιον εἰς τὴν τῶν Δέρκων (48), εἰς διαδοχὴν τοῦ ἀποβιώσαντος Μακαρίου.

Ὁ Γρηγόριος ἦν «ἀνὴρ παιδείᾳ κομῶν, τά τε ἄλλα θεοφιλὴς καὶ πρὸς τὰς Μούσας φιλοτιμώτατος» (49). Ἐπίτροποι τῆς ἱερᾶς Συνόδου παρὰ τῇ Ἐφο-

(43) Ἀμφότερα ἐξέδωκε Πουρναρᾶς, αὐτ. σελ. 108-112, 112-114.

(44) Γεδεών, Πατρ. Πίν. 678.

(45) Ὁ Πουρναρᾶς, αὐτόθι ὁρίζει τὴν ἐκλογὴν τοῦ Γρηγορίου εἰς διαδοχὴν τοῦ Μακαρίου, τῷ 1800. Ἀλλ' οὗτος ὑπογράφει Πατριαρχικὸν ὑπόμνημα Μαΐῳ ,αωα', ἰνδ. δ' =1801.

(46) Περὶ τῆς ἐν Δημητσάνῃ Ἑλλ. Σχολῆς ἐν Ἀθήναις 1847. Ὁ Καστόρχης οὐδ' εἰς τὰς προσθήκας ἐν Εὐαγγελικῷ Κήρυκι 1865 ἀναφέρει αὐτὸν μεταξὺ τῶν μαθητῶν τῆς Σχολῆς ἢ τῶν ἐκ Δημητσάνης ὀνομαστῶν ἀνδρῶν.

(47) Κανδηλῶρος, ἡ Δημητσάνα, ἐν Ἀθήναις 1897.

(48) Ἐκκλ. Ἀλήθ. Α', 1881, σελ. 230, σημ. 5. Μ. Χαμουδοπούλου.

(49) Χρυσόβουλλον Ἀλεξ. Κωνστ. Μουρούζη παρὰ Πουρναρᾷ, ἐν Ἡμερ. Ἀνατολῆς 1885 σελ. 119.

ρίᾳ τῆς Πατριαρχ. Μ. Σχολῆς ὡρίσθησαν ὁ Νικομηδείας Ἀθανάσιος καὶ ὁ Δέρκων Γρηγόριος, «ὡς μουσῶν τρόφιμοι ἀμφότεροι, καὶ περὶ τὰ μαθήματα διαπρέψαντες, ἔτι δὲ καὶ ζῆλον διακαῆ περὶ τὰ κοινὰ καλὰ ἀείποτε ἀποδεδειγμένοι», ὡς ἐν τῷ σχετικῷ σιγιλλίῳ λέγεται (50). Διένεξίς τις μεταξὺ τῶν δύο τούτων ἱεραρχῶν εἶχε συμπέσῃ, διασκεδασθεῖσα χριστιανικῷ πνεύματι. Περὶ τοῦ Δέρκων Γρηγορίου ὁ Κ. Οἰκονόμος ἐν τῷ εἰς τὸν Πατριάρχην Γρηγόριον τὸν Ε΄ ἐπιμνημοσύνῳ λόγῳ τοῦ 1822 ἐπιφωνεῖ τὰ ἑξῆς: «ὦ μεγάλε τῶν Δέρκων καὶ τῆς ἁγίας Συνόδου φωστήρ, ὦ Γρηγόριε, τὸ καύχημα τῆς Πελοποννήσου, ἡ λαμπὰς τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς Θεολογίας, ἡ σάλπιγξ τοῦ θείου κηρύγματος. Ποιμὴν ἀγαθέ, τοῦ ὁποίου τὰς ἀρετὰς καὶ τοὺς ἀγῶνας καὶ τοὺς κινδύνους μαρτυροῦσιν ἡ Λακεδαίμων καὶ ἡ Βιδύνη καὶ οἱ Δέρκοι, τρεῖς ἐπαρχίαι τὰς ὁποίας μίαν μετὰ τὴν ἄλλην ἐποίμανας ἐνδόξως καὶ θεοφιλῶς» (51).

Ὁ Γρηγόριος μηνὶ Μαρτίῳ 1802 ὑπογράφεται εἰς συνοδικὸν ἔγγραφον (52).

Ἐν Θεραπείοις συνέστησε σχολὴν ἑλληνικῶν μαθημάτων· κοινῇ δὲ γνώμῃ τῶν προκρίτων, ἡ κατ᾽ ἔτος χορηγουμένη εἰς τὴν αὐτόθι ἐκκλησίαν τοῦ Ἁγ. Γεωργίου βοήθεια τῆς ἡγεμονίας Μολδοβλαχίας, ὡρίσθη εἰς τὴν συντήρησιν τῆς Σχολῆς, ὑπὲρ ἧς ὁ ἡγεμὼν Κωνστ. Μουρούζης διέθεσεν ἕτερα 100 γρ. ἐτησίως, ἤτοι ἐν ὅλῳ γρ. 400, καὶ ἐξέδωκε τὸ σχετικὸν αὐθεντικὸν χρυσόβουλλον. Ἴσως δ᾽ ἕνεκα τούτου ἡ Σχολὴ ἐπωνυμήθη Μουρούζειος (53). Εἰς ταύτην ἐμαθήτευσε δωδεκαετὴς τῇ προστασίᾳ τοῦ Μητροπολίτου τούτου ἀνατραφεὶς καὶ ἐκδιδαχθείς, καὶ διάκονος αὐτοῦ καὶ γραμματεὺς προχειρισθείς, ὁ ἐφεξῆς εἰς τὸν πατριαρχικὸν ἀνελθὼν θρόνον Γρηγόριος ὁ ΣΤ΄ (54). Ὁ Δέρκων Γρηγόριος συνέστησε σχολεῖα κοινὰ καὶ ἑλληνικὰ καὶ εἰς ἄλλα χωρία τῆς ἐπαρχίας· ὡς ἐπισημότερον καὶ τελευταῖον ἦτο τὸ ἐν τῷ χωρίῳ Ἀβάσσο, αὐτοῦ μὲν καταβαλόντος 2500 γρόσια, τῆς δ᾽ Ἐκκλησίας τοῦ χωρίου 3500, καὶ τῶν προκρίτων καὶ παραθεριζόντων συνδρομὰς διάφορα ποσὰ ὁρισθέντα ὡς προσοδοφόρον κεφάλαιον, διοργανώσαντος τετραμελῆ ἐπιτροπὴν μετὰ τετραμεροῦς σφραγίδος καὶ κώδικας, καὶ τὰ πάντα κατοχυρώσαντος διὰ πατριαρχικοῦ καὶ συνοδικοῦ σιγιλλίου, ἐκδεδομένου μηνὶ

(50) Ἐκκλ. Ἀλήθ. ἔνθα ἀνωτ.

(51) Πολύβιος τὰ κατὰ τὸν Πατριάρχην Γρηγόριον Ε΄, ἐν Ἀθήναις 1871, σελ. 89.

(52) Δελικάνης, Γ΄ σελ. 710.

(53) Παρὰ Πουρναρᾷ ἔνθα ἀνωτ. Ἡμερ. Φιλ. Καταστημάτων 1906, σελ. 147.

(54) Κωνσταντίου Ἐλάσσ. συγγραφαί, σελ. 69. Ἐκκλ. Ἀλήθ. Α΄ 1881. σ. 52.

Ἰανουαρίῳ 1820, καὶ ὑπογεγραμμένου ὑπὸ 15 ἀρχιερέων (55). Ἐν αὐτῷ λέγεται : «πρὸς ταῖς ἄλλαις ἐξαιρέτοις φιλοκαλίαις, δι' ὧν τὴν θεόθεν λαχοῦσαν αὐτῷ ἐπαρχίαν κατεκόσμησε, καὶ παντοίαις πνευματικαῖς καὶ πατρικαῖς περιθάλψεσιν, ἃς ἀπεδείξατο τῷ ἐν αὐτῇ διατελοῦντι χριστωνύμῳ πληρώματι καὶ λογικῷ ἑαυτοῦ ποιμνίῳ, ἡμῖν τε γνωστάς, καὶ δι' εὐφήμου γλώττης ἀγομένας..... τὸν τῆς παιδείας καὶ μαθήσεως ἀνῆψε πυρσόν...».

Ὁ Δέρκων Γρηγόριος ἐτελεύτησεν ἀπαγχονισθεὶς τῇ 10ῃ Ἀπριλίου 1821, Κυριακῇ τοῦ Πάσχα, ἢ κατά τινας τῇ 3-4 Ἰουνίου (56). Ὁ ἐπίσημος ἱστοριογράφος [Βακάϊ νεβὶς] τοῦ Κράτους, ὁ Σανιζατέ, ὁρίζει τὸν ἀπαγχονισμὸν τοῦ Πατριάρχου Γρηγορίου Ε' τῇ 19ῃ Ρετζὲπ 1236=10 Ἀπριλίου 1821, καὶ μετ' αὐτὸν τοῦ Μητροπολίτου Καισαρείας (;) εἰς τὴν πύλην Μπαλοὺκ Παζαρῆ, τοῦ Νικομηδείας πρὸ τοῦ Κασικτσιλὰρ χανίου, καὶ τοῦ τῶν Θεραπείων εἰς τὸ Παρμὰκ καποῦ εἰς Ὀκτιλὰρ μπασῆ (57). Ὁ Σκαρλάτος Βυζάντιος, αὐτόπτης πιθανῶς, ἱστορεῖ τὸ γεγονός (58).

Ἀνακριβῶς ἀνεγνώσθη «Δέρκων Ἱερόθεος» ἐν σιγιλλίῳ τοῦ 1801 ἔτους (59) καὶ «Δέρκων Γερμανὸς» ἐν ἄλλῳ τοῦ 1804 (60).

1821 ΙΕΡΕΜΙΑΣ Ο ΑΠΟ ΒΙΖΥΗΣ ΚΑΙ ΜΗΔΕΙΑΣ

Ἱερεμίας ἀπὸ Βιζύης καὶ Μηδείας (61), Καλύμνιος, εὐπαίδευτος· κατὰ

---

(55) Ἐδημοσιεύθη ὑπὸ Πουρναρᾶ αὐτ. σελ. 121-126. Δ. Καλέμης, ἐν Ἡμερ. Ἀνατολῆς 1886, σελ. 154.

(56) Χειρόγραφόν μου «Θρησκειοληψία» ὑπὸ τοῦ Διονυσίου Πίστη, σελ. 163· (ἀνακοινωθὲν τῷ Μ. Πρωτοσυγκέλλῳ κ. Ἀθηναγόρᾳ· ὅρα Ἐκκλ. Ἀλήθ. Μ', 213). καὶ ἐκ χειρογράφου Παναγίας Χάλκης. Δὲν φαίνεται βέβαιος ὁ τῇ 10ῃ Ἀπριλίου ἀπαγχονισμός· ὁ Οἰκονόμος ἐν τοῖς λόγοις οὐ μέμνηται τοῦ Δέρκων ἀπαγχονισμοῦ αὐθημερόν.

(57) Σανιζατὲ Ἀταουλλάχ, Ταρίχ, Κ/πόλει, τόμ. Δ' σελ. 29-30. Πανδώρα τόμ. ΙΔ', σελ. 204, 1-4 Ἰουνίου. Ὁ Σκαρλάτος ἀπορεῖ, δικαίως, σημειῶν μῆνα Ἰούνιον· ἄπορον πράγματι διατὶ ἀπὸ τῆς 10ης Ἀπριλίου ἀνεβλήθη ὁ ἀπαγχονισμὸς τοῦ Δέρκων καὶ λοιπῶν εἰς τὴν 3-4 Ἰουνίου.

(58) Σκαρλάτος Βυζάντιος, ἡ Κ/πολις τόμ. Β', Ἀθ. 1862. σελ. 152-153.

(59) Miklosich-Müller, Acta t. VI σελ. 383.

(60) Ἐκκλ. Ἀλήθ. Α' 1881, σελ. 287-292. Ἐδημοσίευσεν ἐκ πατριαρχικοῦ κώδικος κατὰ «πιστὸν» ἀντίγραφον, σημειούμενος ὅτι ἐν τῷ ἀπογράφῳ τούτου, τῷ ἐν τῇ Μεγάλῃ τοῦ Γένους Σχολῇ φυλασσομένῳ, ἐλλείπει ἡ ὑπογραφὴ τοῦ Δέρκων Γερμανοῦ.

(61) Ἀνακριβῶς λέγει ὁ Πουρναρᾶς (ἔνθα ἀνωτ. 116) ἀπὸ Προικοννήσου.

Μάρτιον τοῦ 1819 ἐξελέγη Βιζύης καὶ Μηδείας μητροπολίτης (62)· εἰς τὴν πόλιν ταύτην ἀμέσως ἰδίαις δαπάναις διωχέτευσε μακρόθεν ὕδωρ καὶ ἀνήγειρε κρήνην, φέρουσαν ὡς ἐξ αὐτῆς τὸ ἑξῆς ἐπίγραμμα (63) :

Ἱερεμίας ὁ κλεινὸς νήσου Καλύμνου γόνος
γενόμενος ἀρχιερεὺς Βιζύης εὐδαιμόνως
νὰ τρέξω μὲ ἐβίασε διὰ δυσβάτων τόπων,
καὶ νὰ ποτίζω δαψιλῶς τὰ πλήθη τῶν ἀνθρώπων.
Πίνετε λοιπὸν κάτοικοι τῆς πόλεως Μηδείας,
κι' εὔχεσθε τῷ δεσπότῃ σας τὰς ἀμοιβὰς ἀξίας.
,αωκ' Ἰανουαρίου α'.

Ὁ Ἱερεμίας τῷ 1821 προήχθη εἰς τὴν μητρόπολιν Δέρκων (64), τῷ δὲ βῳ ἑξαμήνῳ τοῦ 1824, καθαιρεθεὶς (λέγει ὁ Πουρναρᾶς), ἐξωρίσθη· φαίνεται ὅτι ὠρέγετο τῆς πατριαρχείας· μεταβὰς δὲ εἰς Ἱεροσόλυμα ἀπεβίωσε κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος. «Καὶ οὐδὲν μὲν μέγα ἐπρόφθασε νὰ κατορθώσῃ, ἕνεκα τῆς σκληρᾶς ἐξορίας του, γενομένης ἐπὶ τῆς Πατριαρχείας Χρυσάνθου (65), φθονήσαντος αὐτόν, ἀλλ' εἶναι βέβαιον ὅτι ἕνεκα τῆς μεγάλης εὐφυΐας καὶ δραστηριότητός του, ἂν ἐλάμβανε τὰς ἡνίας τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου, ἡ Ἐκκλησία ἤθελε λαμπρυνθῇ ἐπὶ τῶν ἡμερῶν του. Τοιαύτην ἰδέαν ἔχουν πάντοτε οἱ γνωρίσαντες αὐτόν, διότι οὐκ ὀλίγον ἐπάλαισεν ὑπὲρ τῶν συμφερόντων τοῦ Ἔθνους» (66).

1824 ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ Ο ΑΠΟ ΑΔΡΙΑΝΟΥΠΟΛΕΩΣ

Κατήγετο ἐκ τοῦ κατ' Αἴγυπτον Πηλουσίου καὶ κοινότερον ἐκαλεῖτο Ἄραψ· μέγα κλέος ἀράμενος ἐπὶ συνέσει καὶ κυρίως ἐπὶ τῇ γνώσει ἑπτὰ ἢ ὀκτὼ γλωσσῶν (67).

---

(62) Κατὰ τὸν Κώδικα Βιζύης, Κηπουρίδης. Ἐκκλ. Ἀλήθ. Γ' 1882-3 σελ. 417. Λακίδης, ἱστ. τῆς ἐπαρχίας Βιζύης καὶ Μηδείας. Κ/Π. 1899 σελ. 60-61. Ὁ Γεδεών, ἔγγραφ. λίθοι καὶ κεράμια. σελ. ρμθ', γράφει 1817-21.

(63) Κηπουρίδης, ἔνθ. ἀνωτ. ἐκ τοῦ Κώδικος Βιζύης, ἐξ αὐτοῦ καὶ Λακίδης, ἔνθ. ἀνωτ. παραλείψας τὴν χρονολογίαν.

(64) Ὁ διάδοχος αὐτοῦ Βιζύης μητροπολίτης Ἰωάσαφ ἐξελέγη τῇ 14 Ἰουνίου 1821, ὡς ἐν τῷ κώδ. Βιζύης μαρτυρεῖ ἐπίγραμμα (Κηπουρίδης, αὐτόθι).

(65) Τυραννικός, φίλαρχος καὶ ἐκδικητικός· ἐπατριάρχευσεν ἀπὸ τῆς 9 Ἰουλίου 1824 ἕως τῆς 25 Σεπτεμβρίου 1826.

(66) Ἱππ. Ταυλάριος, ἐν Πανδώρας ΙΒ' (1861/2), σελ. 521. Ὁ Ταυλάριος ἦτο ἀκριβέστατος γνώστης τῆς ἱστορίας Καλύμνου.

(67) Γεδεών, ἐν Ἐκκλ. Ἀληθ. ΛΓ' 1913, σελ. 92. Ὁ Πουρναρᾶς λέγει αὐτὸν ἐκ Τριπόλεως τῆς Συρίας.

Τῇ 11 Αὐγούστου τοῦ 1795 ἐψηφίσθη Προικοννήσου κατ' αὐτόγραφον σημείωμά του ἐν κώδικι τῆς Προικοννήσου, καὶ κατ' Ἀπρίλιον τοῦ 1821 Ἀδριανουπόλεως (68), τῇ δὲ 17 Νοεμβρίου 1824 προήχθη εἰς τὴν μητρόπολιν Δέρκων (69), ἔνθα καὶ ἀπεβίωσε κατὰ Νοέμβριον τοῦ 1835.

(Ἀκολουθεῖ).

---

(68) Γεδεών, Προικόννησος, Κ/Π. 1895, σελ. 199, 211.

(69) Παρέλειψεν αὐτὸν ὁ Ἀμασείας Ἄνθιμος ἐκ τοῦ Καταλόγου τῶν μητροπολιτῶν Ἀδριανουπόλεως· συμπληροῖ δὲ ὁ Λαμπεσιάδης ἐν τῷ Νεολόγῳ, δι' ἄρθρου ἐξ Ἀδριανουπόλεως, 5 Δεκεμβρίου 1890.

«Παρακαλοῦμεν ὑμᾶς, ἀδελφοί, νουθετεῖτε τοὺς ἀτάκτους, παραμυθεῖσθε τοὺς ὀλιγοψύχους, ἀντέχεσθε τῶν ἀσθενῶν, μακροθυμεῖτε πρὸς πάντας. Ὁρᾶτε μή τις κακὸν ἀντὶ κακοῦ τινι ἀποδῷ, ἀλλὰ πάντοτε τὸ ἀγαθὸν διώκετε καὶ εἰς ἀλλήλους καὶ εἰς πάντας. Πάντοτε χαίρετε, ἀδιαλείπτως προσεύχεσθε, ἐν παντὶ εὐχαριστεῖτε· τοῦτο γὰρ θέλημα Θεοῦ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ εἰς ὑμᾶς. Τὸ Πνεῦμα μὴ σβέννυτε, προφητείας μὴ ἐξουθενεῖτε. Πάντα δὲ δοκιμάζετε, τὸ καλὸν κατέχετε· ἀπὸ παντὸς εἴδους πονηροῦ ἀπέχεσθε».

(Α' Θεσσαλ. ε' 14-21)

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΚΑΙΣΑΡΕΙΑΣ ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΥ

ΑΙ ΑΞΙΩΣΕΙΣ
ΤΩΝ ΕΠΙΣΚΟΠΩΝ ΤΗΣ ΠΑΛΑΙΑΣ ΡΩΜΗΣ
ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου).

ΣΗΜΕΙΩΣΙΣ

Ἡ ἱστορικὴ ἀλήθεια ἐπιβάλλει τὴν διασάφησιν τῆς στάσεως καὶ πολιτείας τοῦ Ρώμης Βίκτωρος ἐν τῇ περὶ τοῦ Πάσχα ἔριδι. Νεώτεροί τινες συγγραφεῖς οἷον οἱ Schwegler, Weitzel, Harnach, Renan, Schürer κλπ. διαβλέπουσιν ἐν τῇ στάσει τοῦ Βίκτωρος τὴν παπικὴν περὶ πρωτείων θεωρίαν, καίπερ ἐν ἐμβρυώδει καταστάσει.

Τὸ τοιοῦτον δὲν φαίνεται ὡς πρωτίστως καὶ κυρίως ἀνταποκρινόμενον ἐν πᾶσι πρὸς τὴν ἱστορικὴν ἀλήθειαν. Ἤδη ἐξ ἀφορμῆς τῆς ἔριδος περὶ τῆς τελέσεως τοῦ Πάσχα, ἀναφανείσης ἐπὶ Κομμόδου (192), εἶχον συγκροτηθῇ διάφοροι Σύνοδοι, οἷον ἐν Παλαιστίνῃ ὑπὸ τὸν Νάρκισσον, ἐν Καισαρείᾳ ὑπὸ τὸν Θεόφιλον, ἐν Ρώμῃ ὑπὸ τὸν Βίκτωρα, ἐν Πόντῳ ὑπὸ τὸν Πάλμαν, ἐν Γαλλίᾳ ὑπὸ τὸν Εἰρηναῖον, ἐν Ἑλλάδι ὑπὸ τὸν Κορίνθου Βάκχυλον, ἅπασαι δὲ εἶχον ἀποφασίσῃ καὶ ἐξαγγείλῃ τοῖς Ἐπισκόποις τῆς Μ. Ἀσίας «ὡς μηδ' ἐν ἄλλῃ ποτὲ τῆς Κυριακῆς ἡμέρᾳ, τὸ τῆς ἐκ νεκρῶν Ἀναστάσεως ἐπιτελεῖτο τοῦ Κυρίου μυστήριον» (Εὐσέβ. Ἐκκλ. Ἱστ.). Παρατηρητέον μάλιστα ὅτι ὁ Εὐσέβιος δὲν ἀναγνωρίζει οὐδ' αὐτὰ ἔτι τὰ πρεσβεῖα τῆς τιμῆς τῶν ἐπισκόπων Ρώμης τάσσων τὴν Σύνοδον τῆς Ρώμης, ὡς συνήθη τινά, τρίτην μετὰ τὰς Συνόδους Παλαιστίνης καὶ Καισαρείας, ὡς ὁ Ἀπόστολος Παῦλος ἔγραφεν «Ἰάκωβος καὶ Κηφᾶς καὶ Ἰωάννης οἱ δοκοῦντες στῦλοι εἶναι», εἰς ἑτέραν δὲ ἐπιστολήν του (Α΄ Κορ.) ἔτασσε τὸν Πέτρον τρίτον.

Δὲν ἐζήτει λοιπὸν ὁ Βίκτωρ τὴν εἰσαγωγὴν τῆς Ρωμαϊκῆς πράξεως, καθ' ἃ ἔπραξαν ἀκολούθως οἱ Πάπαι εἰς τὴν Ἰσπανίαν, Γαλλίαν, Βρεττανίαν, ἀλλὰ ἐπιμένων ἐπὶ τῶν ληφθεισῶν ἐκκλησιαστικῶν ἀποφάσεων ἐζή-

τει τὴν ἐφαρμογὴν τῆς γενικῶς ἀνεγνωρισμένης ἐκκλησιαστικῆς Παραδόσεως ἐν ἁπάσαις ταῖς ἐπὶ μέρους Ἐκκλησίαις, ἐπιτυγχανομένης οὕτω, πρὸς τῷ ἤδη ἐνυπάρχοντι ἐσωτερικῷ Καθολικισμῷ, τῆς ἐξωτερικῆς ἐκκαθολικεύσεως τοῦ μέρους ἐκείνου τῆς Ἐκκλησίας, τὸ ὁποῖον στηριζόμενον ἐπὶ τῆς ἰδιαιτέρας αὐτοῦ Ἀποστολικῆς Παραδόσεως διεξεδίκει εἰσέτι τὴν ἀνεξαρτησίαν αὐτοῦ ὡς Ἐκκλησίαι τῆς Μ. Ἀσίας—καὶ οὐχὶ πᾶσαι— ὧν ἡ ἰδιόρρυθμος θέσις εἰς τὴν ἑορτὴν τοῦ Πάσχα ἀπετέλει τὸ κυριώτερον κώλυμα τῆς ἐξωτερικῆς αὐτῆς ἑνότητος καὶ συμφωνίας μετὰ τῶν λοιπῶν Ἐκκλησιῶν οἷον Ἀλεξανδρείας, Παλαιστίνης, Ῥώμης, Ἑλλάδος, Γαλλιῶν, καὶ τῶν λοιπῶν γειτνιαζουσῶν τῇ Ἀνθυπατικῇ Ἀσίᾳ Ἐκκλησιῶν «ταῖς ὑπὸ τὴν λοιπὴν ἅπασαν Οἰκουμένην Ἐκκλησίαις πάντες τε μιᾷ γνώμῃ ἐπιτελεῖν τὸ ἐκκλησιαστικὸν δόγμα ταῖς ἁπανταχοῦ διετυποῦντο» (Εὐσέβιος).

Ὁρμώμενος δὲ ὁ Βίκτωρ ὑπὸ τοῦ βιαίου χαρακτῆρός του, οὗτινος ἔχομεν καὶ ἑτέρας ἐνδείξεις, ὡς ἐν τῇ καταδίκῃ τοῦ Θεοδότου, πιεζόμενος δέ, ὡς ἔστιν εἰκάσαι, ὑπὸ τοῦ ποιμνίου του, ὅπερ γαργαλιζόμενον ὑπὸ τῆς Ρωμαϊκῆς ψυχοσυνθέσεως ἐπεθύμει νὰ ἴδῃ τὴν Ἐκκλησίαν αὐτοῦ πρωταγωνιστοῦσαν ἐν τῷ ζητήματι τούτῳ (5), ἐθεώρησε τὴν διαγωγὴν τῶν Μικρασιατῶν ὡς αἰτίαν σχίσματος καὶ ἅμ' ἔπος ἅμ' ἔργον «ἀποτέμνειν τῆς κοινῆς ἑνώσεως ὡς ἐν ἑτέρῳ δοξαζούσαις πειρᾶται» καὶ διακόπτει πᾶσαν μετ' αὐτῶν κοινωνίαν.

Ὁ ὑπερβολικὸς ζῆλος τοῦ Βίκτωρος προὐκάλεσε γενικὴν κατάπληξιν καὶ κατάκρισιν «ἀλλ' οὐ πᾶσι γε τοῖς Ἐπισκόποις ταῦτα ἠρέσκετο, **ἀντιπαρακελεύονται** δὲ αὐτῷ τὰ τῆς εἰρήνης καὶ τῆς πρὸς τὸν πλησίον ἑνώσεώς τε καὶ ἀγάπης φρονεῖν»· φέρονται δὲ καὶ αἱ τούτων φωναὶ πληκτικώτερον καθαπτομένων τοῦ Βίκτωρος (6), οὗτος δὲ ἀντιληφθεὶς ὅτι διὰ τῆς ὁρμητικότητος αὐτοῦ καὶ τοῦ ποιμνίου του, «ὑπερφρονήσαντος παρ' ὃ ἔδει φρονεῖν» κατὰ τὸν Ἀπόστολον, εἶχε κατὰ πολὺ ὑπερβῇ τὰ ἐσκαμμένα, σωφρονήσας ἐτήρησε σωτήριον σιγήν, ὁ δὲ ἀφορισμὸς αὐτοῦ παρ' οὐδενὸς ἀναγνωρισθεὶς ἔμεινε νεκρὸν γράμμα. Ὁπωσδήποτε ὅμως ὁ Βίκτωρ ἔδω-

---

(5) Ὁ Ἐφέσου Πολυκράτης τὴν ἀπαντητικὴν αὐτοῦ πρὸς τὸν Βίκτωρα ἐπιστολὴν ὑπογράφει πρὸς Βίκτωρα καὶ τὴν Ῥωμαίων Ἐκκλησίαν, τοῦθ' ὅπερ προφανῶς ἐξυπονοεῖ ὅτι τοιοῦτον τίτλον ἔφερε καὶ ἡ ἐπιστολὴ τοῦ Βίκτωρος λαλοῦσα οὐ μόνον ἐξ ὀνόματος αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ τῆς Ῥωμαίων Ἐκκλησίας, τῆς ἐν Ῥώμῃ δηλ. συγκροτηθείσης Συνόδου.

(6) Εὐσέβιος Ἐκκλ. Ἱστορία. Βλέπε περὶ τοῦ ὅλου τούτου ζητήματος τὴν ἀξιόλογον πραγματείαν Α. Ἀλιβιζάτου «Τὰ αἴτια τῶν περὶ τοῦ Πάσχα ἐρίδων τοῦ Β' αἰῶνος. Ἀθῆναι 1911. Διατί δὲ πληκτικώτερον καθαπτομένων, ἂν ἀνεγνωρίζετο τὸ ἐκ τοῦ Πρωτείου πηγάζον δικαίωμα αὐτοῦ πρὸς ἐπέμβασιν;

κεν ἀσυνειδήτως διὰ τοῦ διαβήματος αὐτοῦ ὤθησιν τινὰ εἰς τὴν ἐξέλιξιν τοῦ Παπισμοῦ καὶ ὑπὸ τὴν ἔννοιαν ταύτην ἐπεζήτησαν νὰ ἐκμεταλλευθῶσι πλεῖστοι ὅσοι τῶν Ρωμαιοκαθολικῶν τὸ ζήτημα.

Δὲν ἔλειψαν ὅμως καὶ νουνεχέστεροι ἐξ αὐτῶν ἀντιληφθέντες τὴν πραγματικὴν κατάστασιν. Οὕτως ὁ Καρδινάλιος Newman ἀνομολογεῖ ὅτι αἱ πρωτονικαϊκαὶ ἀποδείξεις περὶ τοῦ Πρωτείου τῶν Παπῶν εἰσὶν **ἀσθενεῖς** ὃ ἐστὶ μεθερμηνευόμενον ἀνύπαρκτοι, παρεπλάνησαν δὲ αἱ περὶ Πέτρου ψευδολογίαι τοῦ τότε ἀναφανέντος αἱρετικοῦ Ἐβιωνιτικοῦ μυθιστορήματος τὰ ψευδοκλημέντεια. Τὸ ζήτημα τοῦ Πάσχα ἐκανονίσθη ὁριστικῶς ὑπὸ τῆς πρώτης ἐν Νικαίᾳ Οἰκουμενικῆς Συνόδου.

Καὶ ἡ μὲν ἀπόπειρα τοῦ Βίκτωρος καὶ τῆς Ρωμαϊκῆς κοινότητος εναυάγησεν, οὐχὶ ὅμως καὶ ἡ Ρωμαϊκὴ ψυχοσύνθεσις. Παρέμεινεν αὕτη καιροφυλακτοῦσα.

ΤΟ ΒΑΠΤΙΣΜΑ ΤΩΝ ΑΙΡΕΤΙΚΩΝ

Ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ κατὰ τὴν Γ΄ καὶ Δ΄ ἑκατονταετηρίδα δύο ἀντίθετοι γνῶμαι ἐκράτουν περὶ τοῦ βαπτίσματος τῶν αἱρετικῶν, τῶν μὲν Ἐκκλησιῶν Μ. Ἀσίας, Πόντου, Αἰγύπτου καὶ Ἀφρικῆς ἀναβαπτιζουσῶν τοὺς αἱρετικούς, τῶν δὲ λοιπῶν Ἐκκλησιῶν ἀναγνωριζουσῶν τὸ βάπτισμα αὐτῶν· δύο δὲ μεγάλαι Σύνοδοι ἐν Ἀσίᾳ συγκροτηθεῖσαι καὶ μία ἐν Ἀφρικῇ εἶχον καταδικάσει τὸ βάπτισμα τῶν αἱρετικῶν. Ἡ συζήτησις ἐξηκολούθει ὅτε τῷ 253 ὁ ἐπίσκοπος Ρώμης Στέφανος, νομίσας ὅτι θὰ ἔλυε δι' ἐκβιασμοῦ τὸ ζήτημα, γράφει τῷ Καισαρείας Φιρμιλιανῷ ἀπαγορεύων τὸν ἀναβαπτισμὸν ἐπὶ ἀπειλῇ ἀποκοπῆς ἀπὸ τῆς ἐκκλησιαστικῆς κοινωνίας. Ὁ Φιρμιλιανὸς ἀπορρίπτει ἐν ἀγανακτήσει τὰς ἀπειλὰς τοῦ Στεφάνου, τοῦ τολμῶντος, ὡς ἔγραφε, νὰ ἐλέγχῃ τοὺς πολεμοῦντας τὸ ψεῦδος ὑπὲρ τῆς ἀληθείας καὶ ἐπισωρεύοντος πρὸς τοὺς ἐπιστρέφοντας ἐκ τῶν αἱρετικῶν τὰ σκότη τὰ πυκνὰ τῆς αἱρέσεως. Συγκροτοῦνται ἀλλεπάλληλοι ἐν Ἀφρικῇ Σύνοδοι ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ Καρθαγένης Κυπριανοῦ, τὸν ὁποῖον ὁ Στέφανος ἀποκαλεῖ «ψευδαπόστολον» καὶ «δόλιον ἐργάτην»· ἐπὶ τέλους ἀναθεματίζει αὐτὸν ὡς ἐπίσκοπον τῆς Δύσεως χωρὶς νὰ τολμήσῃ νὰ πράξῃ τὸ αὐτὸ διὰ τοὺς Ἀνατολικούς. Ἀλλ' οἱ Ἀφρικανοὶ ἀποκρούουσι τὴν ἐπέμβασιν τοῦ Στεφάνου τῷ 256 διὰ Συνόδου ἐπικυρωτικῆς τῶν προηγουμένων.

Ὁ Φιρμιλιανὸς ἐν τῇ ἐπιστολῇ αὐτοῦ τῇ σωζομένῃ ἐν τῇ 75ῃ ἐπιστολῇ τοῦ Κυπριανοῦ εὐχαριστεῖ τῷ Θεῷ ὅτι, καίτοι κεχωρισμένος τοῦ Κυπριανοῦ σωματικῶς, ἑνοῦται ὅμως τῷ πνεύματι, διαζωγραφοῖ τὰ καλὰ τὰ ἐκ τῆς εἰρήνης καὶ τῆς ἑνότητος προερχόμενα, δὲν εὐγνωμονεῖ δὲ τῷ Στεφάνῳ διότι διὰ τῆς βιαιότητος αὐτοῦ, ἀρνηθέντος πρὸς τοῖς ἄλλοις νὰ δεχθῇ τοὺς ἀπεσταλμένους τῆς Ἀφρικανικῆς Συνόδου καὶ τοῦ Κυπριανοῦ, καὶ τῆς

συγκρούσεως αὐτοῦ μετὰ τοῦ Καισαρείας Φιρμιλιανοῦ, παρέσχεν ἀφορμὴν ἵνα γνωσθῇ ἡ πίστις καὶ ἡ σοφία τοῦ Κυπριανοῦ, καθ' ὅσον ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἔδει νὰ εὐγνωμονῶμεν καὶ τῷ Ἰούδᾳ, διότι διὰ τῆς προδοσίας τοῦ Κυρίου ἀπέρρευσαν τόσα ἀγαθὰ πᾶσι τοῖς λαοῖς ἐκ τοῦ πάθους αὐτοῦ. Ἐξετάζων ἀκολούθως τὰς πράξεις τοῦ Στεφάνου «συναισθάνομαι, λέγει, μεγάλην θλίψιν δι' αὐτὰς **ἀναμιμνησκόμενος τῆς αὐθαδείας αὐτοῦ καὶ προπετείας**. Οἱ ἐν Ρώμῃ δὲν φυλάττουσιν ὅσα παρέλαβον ἀπ' ἀρχῆς, μάτην δὲ διατείνονται ὅτι στηρίζονται εἰς τὸ κῦρος τῶν Ἀποστόλων. Τούτου ἕνεκεν ἐν αὐτοῖς ὑπάρχουσι πολλαὶ διαφοραὶ ἐν πολλοῖς· δὲν παρατηροῦσι δὲ ὅ,τι συμβαίνει ἐν τῇ Ἱερουσαλὴμ καὶ ἐν ἄλλαις χώραις, ἀναλόγως τοῦ τόπου καὶ τῆς γλώσσης ἔνθα παρατηροῦνται ποικιλίαι καὶ διαφοραί, οὐδέποτε ὅμως αὗται ἀπεκόπησαν τῆς εἰρήνης καὶ τῆς ἑνότητος τῆς Ἐκκλησίας. **Ἐντεῦθεν δικαίως ἀγανακτῶ κατὰ τῆς ἐκδήλου ἀφροσύνης τοῦ Στεφάνου ὅστις, ἐνῷ ἀφ' ἑνὸς καυχᾶται διὰ τὴν ἕδραν τῆς Ἐπισκοπῆς αὐτοῦ καὶ ἰσχυρίζεται ὅτι κατέχει τὴν διαδοχὴν τοῦ Πέτρου, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἐτέθησαν τὰ θεμέλια τῆς Ἐκκλησίας, ἀφ' ἑτέρου εἰσάγει νέας πέτρας καὶ κατασκευάζει νέας Ἐκκλησίας βεβαιῶν διὰ τοῦ κύρους αὐτοῦ ὅτι κατέχουσι τὸ ἀληθὲς βάπτισμα.** .... Σεῖς οἱ Ἀφρικανοὶ δύνασθε νὰ εἴπητε τῷ Στεφάνῳ ὅτι ἀναγνωρίζοντες τὴν ἀλήθειαν ἀπερρίψατε τὴν συνήθειαν τῆς πλάνης, ἀλλ' ἡμεῖς κατέχομεν ταὐτοχρόνως τὴν ἀλήθειαν καὶ τὴν συνήθειαν, ἀντιτιθέμεθα δὲ πρὸς τὴν τῆς Ρώμης τὴν ἡμετέραν ἀληθῆ συνήθειαν, ἣν διατηροῦμεν παραλαβόντες ἀπὸ τοῦ Χριστοῦ καὶ τῶν Ἀποστόλων. **Ὁ δὲ Στέφανος δὲν αἰσχύνεται νὰ βεβαιοῖ** ὅτι οἱ ἐν τῇ ἁμαρτίᾳ δύνανται νὰ συγχωρηθῶσιν, ὡσεὶ τὸ λύτρον τῆς ζωῆς ἠδύνατο νὰ εὑρεθῇ ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ θανάτου. Πῶς δὲν φοβεῖσαι (Στέφανε) τὴν κρίσιν τοῦ Θεοῦ δεικνύμενος εὔνους τοῖς αἱρετικοῖς κατὰ τῆς Ἐκκλησίας, **ἀλλ' εἶσαι χείρων πάντων τῶν αἱρετικῶν**, διότι ἐνῷ οἱ ἀναγνωρίζοντες ἐξ αὐτῶν τὴν ἰδίαν πλάνην ἔρχονται πρὸς σέ, ἵνα λάβωσι τὸ ἀληθὲς φῶς τῆς Ἐκκλησίας, σὺ σωρεύεις περὶ αὐτοὺς τὰ σκότη τῆς νυκτὸς τῆς αἱρέσεως. Δὲν κατανοεῖς ὅτι θὰ ζητηθῇ λόγος περὶ τῶν ψυχῶν τούτων κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς κρίσεως, διότι ἠρνήθης εἰς τοὺς διψῶντας τὸ ὕδωρ τῆς Ἐκκλησίας καὶ προὐξένησας τὸν θάνατον ἐκείνων οἵτινες ἤθελον νὰ ζήσωσι. Καὶ ὅμως ἀγανακτεῖς ! Ἰδοὺ ποία εἶναι ἡ ἀφροσύνη σου ὅταν τολμᾷς νὰ ἐλέγχῃς τοὺς πολεμοῦντας τὸ ψεῦδος ὑπὲρ τῆς ἀληθείας ! Ὁποίας φιλονεικίας καὶ συζητήσεις παρασκευάζεις εἰς ὅλας τὰς Ἐκκλησίας τοῦ κόσμου ! Ὁποῖον μέγα ἁμάρτημα διέπραξες ἀποχωρισθεὶς τοσούτων Ποιμένων ! Ἐφόνευσας σεαυτόν· Μὴ ἀπατᾷς σεαυτόν, **διότι ἐκεῖνος ἀληθῶς εἶναι σχισματικὸς** ὅστις **ἀπορρίπτει τὴν κοινωνίαν μετὰ τῆς ἑνότητος τῆς Ἐκκλησίας. Ἐνῷ**

νομίζεις ὅτι οἱ ἄλλοι ἀπεσχίσθησαν ἀπὸ σοῦ, σὺ ἀπεσχίσθης τῶν ἄλλων».

Τὴν κεραυνοβόλον ταύτην ἐπιστολὴν τοῦ Καισαρείας Φιρμιλιανοῦ, τὴν ἀνατρέπουσαν ἄρδην πᾶν πρωτεῖον τοῦ ἐπισκόπου Ρώμης, ὁ πρῶτος ἐκδότης τῶν ἐπιστολῶν τοῦ Κυπριανοῦ ἀπέφυγε νὰ ἐκδώσῃ, ἄλλοι δὲ Παπικοὶ ἐξηναγκάσθησαν μὲν ὑπὸ τῆς ἀληθείας νὰ ἐκδώσωσιν αὐτήν, διότι ἀπαντᾷ αὕτη ἐν πλείστοις χειρογράφοις, ἀλλὰ ἀπεπειράθησαν νὰ διακηρύξωσιν ὡς νόθον αὐτήν, καθὼς καὶ πάσας τὰς περὶ τοῦ βαπτίσματος τῶν αἱρετικῶν ἐπιστολὰς τοῦ Κυπριανοῦ, ὅν τινα τολμῶσι νὰ ἀποκαλῶσιν ὑπέρμαχον τοῦ παπικοῦ πρωτείου· τοῦ Κυπριανοῦ, ὅστις ἐν τῇ Συνόδῳ αὐτοῦ τῷ 256, παρόντων 87 ἐπισκόπων, εἶπε μεταξὺ τῶν ἄλλων ὅτι *ἕκαστος δύναται νὰ λέγῃ τὴν γνώμην αὐτοῦ χωρὶς νὰ κρίνῃ τινὰ καὶ χωρὶς νὰ ἀποκόπτῃ τῆς ἐκκλησιαστικῆς κοινωνίας τὸν μὴ ἀποδεχόμενον ταύτην, διότι οὐδεὶς ἐγκατέστη Ἐπίσκοπος τῶν Ἐπισκόπων, οὐδὲ ὑποχρεοῖ τοὺς συναδέλφους αὐτοῦ νὰ ὑπακούωσι διὰ τυραννικοῦ φόβου, παντὸς Ἐπισκόπου ἔχοντος πλήρη ἐλευθερίαν καὶ ἐξουσίαν, καὶ καθὼς δὲν δύναται νὰ κριθῇ ὑπ᾽ ἄλλου, οὕτω καὶ δὲν δύναται νὰ κρίνῃ αὐτόν*. Καὶ τὸ σχίσμα μεταξὺ *τοῦ βιαίου, ἄφρονος καὶ αὐθάδους Στεφάνου*, παρεμφεροῦς πρὸς τὸν προδότην Ἰούδαν κατὰ τοὺς Φιρμιλιανὸν καὶ Κυπριανόν, παρατείνεται, ὅτε παρεμβὰς ὁ Ἀλεξανδρείας Διονύσιος ἐλέγχει καὶ χαλιναγωγεῖ τὸν Στέφανον καὶ ἐξαναγκάζει οὕτω τὴν Ρώμην εἰς ἀποχὴν καὶ σιγήν.

Γράφων δὲ ὁ Ἀλεξανδρείας Διονύσιος πρὸς τὸν διάδοχον τοῦ Στεφάνου Σίξτον Β΄ τῷ 258 *ἀπορεῖ διὰ τὴν ἀπόνοιαν ἐκείνου σχόντος τὸ θράσος νὰ ἐνεργήσῃ παρὰ τὰς ἀποφάσεις μεγίστων Συνόδων*. Ὁ δὲ Κυπριανὸς γράφων δὲν θέλει νὰ μνησθῇ *τῆς αὐθαδείας, τῆς θρασύτητος καὶ τῶν οὐχὶ εὐφήμων ἔργων τοῦ Στεφάνου, ἵνα μὴ ἀλγῇ ἐπὶ πλέον*.

Παραθέτομεν τὰ πρωτότυπα κείμενα τοῦ Κυπριανοῦ. «Sed haec interim, ἔγραφεν ὁ Κυπριανός, quae a Stephano gesta sunt, praetereantur, nedum audaciae et insolentiae ejus meminimus de rebus ab eo improbe gestis longiorem mestitiam nobis inferamus». Καὶ πάλιν : Atque ego in hac parte juste indignor at hac tam apertam et manifestam Stephani stultitiam quod qui sic de Episcopatus sui loco gloriatur et se successorem Petri tenere contendit, super quem fundamenta Ecclesiae collocata sunt, multas allias Petras indicat». Καὶ πάλιν : «quae ista obstinatio est quae pressumptio humanam traditionem divinae dispositione anteponere nec animadvertere indigniari et irasci Deum quoties divina praecepta solvit et praeterit humana traditio. Nec consuetudo quae apud quosdam irepseret impedire debet quo minus veritas

prevaleat et vincat; nam consuetudo sine veritate vetustas erroris est».

Βλέπε κατωτέρω καὶ τὴν γλῶσσαν, ἥντινα ἐτήρουν κατὰ τὴν ἐνάτην ἑκατονταετηρίδα οἱ Γάλλοι Ἐπίσκοποι πρὸς τὸν Πάπαν Νικόλαον Α´ ἐν τῷ ζητήματι τῶν Ἐπισκόπων «Θίετγαρ καὶ Γινθέρου τῶν ἀποσταλέντων περὶ τοῦ γάμου τοῦ Λωθαρίου Αὐτοκράτορος εἰς Λωραίνην». Καὶ ἐξακολουθεῖ ὁ Κυπριανὸς διὰ τοῦ αὐτοῦ ὕφους τὸν ἔλεγχον τῆς πεισμονῆς τοῦ Στεφάνου. Καὶ ὁ Κυπριανὸς ὁ τοιαύτην γλῶσσαν καὶ στάσιν τηρήσας ἀπέναντι τοῦ παπᾶ Στεφάνου καὶ ἀποθανὼν τὸν μαρτυρικὸν θάνατον ἀναθεματισμένος ὑπ' αὐτοῦ, γεραίρεται σήμερον ὡς ἅγιος ὑπὸ τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας (16 Σεπτεμβρίου), τὸ δὲ ὄνομά του ἀναγράφεται ἐν τῷ Λειτουργικῷ Κανόνι αὐτῆς (7).

Καὶ ἐπέρχεται αὐτόματον τὸ ἐρώτημα: ἂν ὁ Διονύσιος καὶ ὁ Κυπριανός, ὅπως καὶ ὁ Φιρμιλιανὸς καὶ προηγουμένως ὁ Πολυκράτης, ἐπίστευον ὅτι ὁ Ἐπίσκοπος Ρώμης ἦτο ἡ ὁρατὴ κεφαλὴ τῆς Ἐκκλησίας ὡς ὁ ἀλάθητος Βικάριος τοῦ Χριστοῦ, θὰ ἐτόλμων νὰ τηρήσωσιν ἀπέναντι αὐτοῦ τοιαύτην γλῶσσαν καὶ στάσιν; θὰ ἀπετύγχανον δὲ καὶ ἀπερρίπτοντο αἱ δύο ἐπεμβάσεις τοῦ Βίκτωρος καὶ τοῦ Στεφάνου; Διότι τὸ ζήτημα τοῦ βαπτίσματος τῶν αἱρετικῶν ἐκανονίσθη μόνον ὑπὸ τῆς πράξεως τῆς Ἐκκλησίας μετὰ 125 ἔτη, τῆς ἀναφερομένης ὑπὸ τοῦ Ζ´ κανόνος τῆς Β´ Οἰκουμενικῆς Συνόδου. Ἂν ἡ Ἐκκλησία εἶχε γνῶσιν ἢ συνείδησιν τῆς ἐν αὐτῇ, θείῳ δικαίῳ, κυριαρχικῆς ἐξουσίας τῶν Ἐπισκόπων Ρώμης, θὰ ἀπετόλμα ποτὲ ὁ Λουγδούνου Εἰρηναῖος νὰ ἐπιτιμήσῃ τὸν Βίκτωρα καὶ νὰ γράφῃ πρὸς τοὺς Ἐπισκόπους ἀντενεργῶν κατ' αὐτοῦ; Θὰ ἀπετόλμων ποτὲ αἱ Ἐκκλησίαι τῆς Μ. Ἀσίας καὶ τῆς Ἀφρικῆς νὰ ἀπαντήσωσιν ὡς ἀπήντησαν; Θὰ ἀπετόλμα νὰ ἀπαντήσῃ ὁ Ἐφέσου Πολυκράτης πρὸς τὸν πάπαν Βίκτωρα «ἄμετρα θερμανθέντα» ὅτι ἀπειλῶν νὰ ἀποκόψῃ τοὺς ἄλλους τῆς ἐκκλησιαστικῆς κοινωνίας μόνον τὸν ἑαυτόν του θὰ ἀπέκοπτε ταύτης, οἱονεὶ προφητεύων τί θὰ συνέβαινε τῷ 1054; Θὰ ἀπετόλμα ὁ Κυπριανὸς νὰ στηλιτεύσῃ τὴν αὐθάδειαν, τὴν θρασύτητα, τὴν φανερὰν μωρίαν καὶ τὸ οὐχὶ ἔντιμον ἔργον τοῦ Στεφάνου καὶ νὰ κατειρωνευθῇ αὐτὸν διὰ τὸν κομ-

(7) Ὁ Δομινικάνος μοναχὸς **Natalis Alexander** ἐπετιμήθη ὑπὸ τῆς Ρώμης διότι ἔγραψεν ἐν τῇ Ἐκκλησ. αὐτοῦ Ἱστορίᾳ ὅτι ἐν τῇ μεταξὺ Χιλδεβράνδου καὶ Ἑρρίκου Δ´ ἔριδι δὲν εἶχεν ἄδικον ὁ Ἑρρῖκος, ἐπίσης καὶ ὁ Πίχλερ ἐπετιμήθη διότι ἔγραψεν ὅτι κατὰ τὸ σχίσμα τῶν Ἐκκλησιῶν Ἀνατολῆς καὶ Δύσεως δὲν εἶχεν ἄδικον ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἀνατολῆς. Οὕτως ἐννοεῖται ἡ ἀμερόληπτος ἐπιστημονικὴ ἔρευνα ἐν τοῖς ἱστορικοῖς ζητήμασιν ὑπὸ τῆς Ρώμης. Οὕτως ὠνειρεύθησαν ὅτι ὁ Κυπριανός, καθὰ εἴδομεν ἀνωτέρω, καὶ ὁ Ἱππόλυτος ἀπέθανον σχισματικοὶ διότι ἔβαλαν εἰς τὴν θέσιν της τὴν Ἐκκλησίαν Ρώμης.

πασμόν του ὡς δῆθεν διαδόχου τοῦ Πέτρου; Ἦτο δυνατὸν ποτὲ νὰ ἀποκαλῇ ὁ Φιρμιλιανὸς τὸν Στέφανον βίαιον, αὐθάδη, ἐκδήλως ἄφρονα, αἱρετικόν, παραβάλλων αὐτὸν πρὸς τὸν προδότην Ἰούδαν([8]), εἰρωνευόμενος αὐτὸν ὡς καυχώμενον ὅτι κατέχει τὴν ἕδραν τοῦ Πέτρου, ἂν ἐπίστευεν αὐτὸν Πρόεδρον τῆς ὅλης Ἐκκλησίας καὶ Βικάριον τοῦ Χριστοῦ ἐπὶ τῆς γῆς; Τὴν γνησιότητα ταύτης τῆς ἐπιστολῆς τοῦ Φιρμιλιανοῦ, σωζομένης ἐν τῇ 79ῃ ἐπιστολῇ τοῦ Κυπριανοῦ, μάτην ἐπειράθησαν παπισταί τινὲς νὰ θέσωσιν ἐν ἀμφιβόλῳ, θὰ ἔπρεπε δὲ νὰ ἦσαν παράφρονες καὶ Πολυκράτης καὶ Φιρμιλιανὸς καὶ Κυπριανός, ἂν γινώσκοντες τὴν θείῳ δικαίῳ ἐξουσίαν τῶν παπῶν, καθὼς καὶ τὸ ἀλάθητον αὐτῶν, ἔγραψαν ὡς ἔγραψαν καὶ ἐπολιτεύθησαν ὡς ἐπολιτεύθησαν. Πλὴν πᾶν ἄλλο ἦσαν ἢ παράφρονες, καὶ ἐθεώρουν τὸν Ἐπίσκοπον Ῥώμης ὡς ἕνα ἐπίσκοπον Ἀποστολικῆς μὲν ἕδρας, ἀλλὰ κατ' οὐδὲν διαφέροντα τῶν Ἐπισκόπων Καισαρείας ἢ Καρθαγένης ἢ Ἐφέσου ἢ Κορίνθου κτλ., κατὰ πάντα δὲ ἰσότιμον αὐτοῖς. Διότι κατὰ τοὺς ἀποστολικοὺς χρόνους οὐδὲν ἀπολύτως ἴχνος πρωτείου τῆς Ῥώμης παρουσιάζεται, ἀλλὰ πάντες οἱ ἐπίσκοποι ἦσαν ἴσοι καὶ ἀνεξάρτητοι ἕκαστος ἐν τῷ κύκλῳ τῆς ἁρμοδιότητος αὐτοῦ, καθὰ πιστοῦται περιτράνως ἐκ τῶν ἐπιστολῶν τοῦ Ἀντιοχείας Ἰγνατίου.

Οἱ Ρωμαιοκαθολικοὶ πειρῶνται νὰ χρησιμοποιήσωσι τὴν ἐπιστολὴν τοῦ Ῥώμης Κλήμεντος πρὸς Κορινθίους. Μάταιος κόπος. Ἡ ἐπιστολὴ ἀπευθύνεται οὐχὶ ὑπὸ τοῦ Κλήμεντος· ἀλλὰ «***ἡ Ἐκκλησία τοῦ Θεοῦ ἡ παροικοῦσα Ῥώμην τῇ Ἐκκλησίᾳ τοῦ Θεοῦ τῇ παροικούσῃ Κόρινθον***». Πρόκειται λοιπὸν περὶ φιλαδέλφου ἐπικοινωνίας δύο Ἐκκλησιῶν ἴσων πρὸς ἀλλήλας. Ἡ ἐπικοινωνία δὲ αὕτη ἦτο συχνὴ μεταξὺ τῶν Ἐκκλησιῶν, ἀπευθυνομένων πρὸς ἀλλήλας, καθὰ πιστοῦται ἐκ τῶν ἐπιστολῶν τοῦ Ἀντιοχείας Ἰγνατίου. Τὸ αὐτὸ δὲ ἔπραξεν ὁ Σμύρνης Πολύκαρπος πρὸς τὴν ἐν Φιλαδελφείᾳ παροικίαν, καὶ ὁ Κορίνθου Διονύσιος διὰ τῶν Καθολικῶν αὐτοῦ ἐπιστολῶν καὶ δὴ πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν Ῥώμης (Εὐσέβ. Ἐκκλ. Ἱστ. Δ'). Ἐν γένει δὲ πάντες οἱ Πατέρες ἀπὸ τοῦ Ἰγνατίου μέχρι τοῦ Κυπριανοῦ συμφωνοῦσι πάντες ὅτι ἡ ἑνότης τῆς Ἐκκλησίας συνίσταται ***εἰς τὸ ἓν αὐτῆς πνεῦμα καὶ τὴν μίαν κεφαλὴν τὸν Χριστόν***. (Ἰγνάτ. πρὸς Ἐφεσ. Εἰρηναίου κατὰ αἱρέσ. Κυπριανοῦ De unitate Ecclesiae). Ὅσον δ' ἀφορᾷ τὸ γνωστὸν χωρίον τοῦ Ματθαίου «σὺ εἶ Πέτρος» κτλ., διδάσκουσιν ὅτι ἕκαστος δύναται νὰ εἶναι διάδοχος καὶ κληρονόμος τοῦ Πέτρου (Πρβλ. Ὠριγένην τόμ. 12 καὶ Κυπριανοῦ ἐπιστ. 33), ἡ δὲ παράδοσις ὅτι ὁ Πέ-

(8) Ἐν τοῖς πρόσθεν θὰ εὕρωμεν τὸν πάπαν Ἰωάννην Η', τὸν τελευταῖον πάπαν ὀρθόδοξον, ***τάσσοντα μετὰ τοῦ Ἰούδα*** τοὺς ἀποτολμῶντας τὴν προσθήκην τοῦ **Filioque** εἰς τὸ Σύμβολον.

τρος ἐπεσκόπευσεν ἐν Ῥώμῃ ἀπαντᾷ τὸ πρῶτον ἐν τῷ χρονικῷ τοῦ Εὐσεβίου (Migne 2) καὶ τῷ Ἱερωνύμῳ (αὐτόθι 23), ὁ δὲ Εἰρηναῖος πρῶτον Ἐπίσκοπον Ῥώμης ἀναφέρει τὸν Λῖνον (Migne 2), τὸν χειροτονηθέντα ὑπὸ τοῦ Παύλου.

Οἱ παπισταὶ πειρῶνται ἐπίσης νὰ ἐπωφεληθῶσι τὸ ζήτημα τοῦ Σεβαστείας Εὐσταθίου, ὅν, λέγουσι, καταδικασθέντα ὑπὸ τεσσάρων ἐν Ἀνατολῇ Συνόδων, ἀποκατέστησεν ὁ Ῥώμης Λιβέριος. Εὐτυχῶς ἔχομεν τὰς πληροφορίας τοῦ Μ. Βασιλείου (ἐπιστ. 26) διαλευκαινούσας τὸ ζήτημα. Ὁ Εὐστάθιος ἐπέδωκε πρὸς τὸν Λιβέριον ὀρθόδοξον ὁμολογίαν πίστεως καὶ ἔλαβε παρ' αὐτοῦ συστατικὰς ἐπιστολὰς πρὸς τοὺς Ἐπισκόπους τῆς Ἀνατολῆς. Ὁ Εὐστάθιος δὲν ἐθεώρησεν ἐπαρκεῖς τὰς ἐπιστολὰς ταύτας, ἀλλ' ἐπειδὴ ἔλειπεν ἐξ αὐτῶν ἡ γνώμη τῶν Σικελῶν Ἐπισκόπων μεταβὰς εἰς Σικελίαν συγκροτεῖ Σύνοδον καὶ λαμβάνει συστατικὰς παρεμφερεῖς πρὸς τὰς τοῦ Λιβερίου, ἃς καὶ παρουσιάζει πρὸς τὴν ἐν Τυάνοις Σύνοδον, ἥτις καὶ συνέστησεν αὐτὸν τοῖς λοιποῖς Ἐπισκόποις. Ποῦ λοιπὸν ἡ κυριαρχικὴ δικαιοδοσία τοῦ Ῥώμης;

Ἡ τραχύτης λοιπὸν τῆς γλώσσης καὶ τὰ ἥκιστα κοσμητικὰ ἐπίθετα δι' ὧν περιέλουσαν τοὺς Ἐπισκόπους Ῥώμης ὁ Πολυκράτης, ὁ Εἰρηναῖος, ὁ Φιρμιλιανός, ὁ Κυπριανός, Διονύσιος ὁ Ἀλεξανδρείας καὶ λοιποὶ πιστοποιοῦσι τὴν ἔκπληξιν καὶ ἀγανάκτησιν αὐτῶν ἐπὶ τῇ αὐθαιρέτῳ καὶ ἀντιευαγγελικῇ πολιτείᾳ τοῦ Βίκτωρος καὶ τοῦ Στεφάνου, ἀποτολμησάντων νὰ ἀναμιχθῶσιν ἐκβιαστικῶς εἰς ἀλλότρια τῆς ἁρμοδιότητος καὶ δικαιοδοσίας αὐτῶν. Τοῦτο ἀναφέρει καὶ μαρτυρεῖ ὁ Εὐσέβιος ἐν τῇ ἐκκλησιαστικῇ αὐτοῦ ἱστορίᾳ, δι' ὧν ἔθηκαν αὐτοὺς εἰς τὴν θέσιν των. Διότι θὰ ἠρνεῖτο προσθέτομεν ὁ Πολύκαρπος νὰ ἐνδώσῃ εἰς τὰς θερμὰς ἀξιώσεις τοῦ πάπα Ἀνικήτου, προσενεχθεὶς ὡς **ἴσος πρὸς ἴσον**, ἂν ἐγίνωσκεν αὐτὸν ἱεραρχικῶς Προϊστάμενόν του; Ὁ δὲ Ἀνίκητος, ἂν ἐθεώρει ἑαυτὸν τοιοῦτον εἰς τὸν Πολύκαρπον δὲν θὰ ἦτο ὑπόλογος ἐπὶ ἐνόχῳ παραλήψει καθήκοντος; Καὶ θὰ ἐχαρακτήριζον τὰς ἐπεμβάσεις τοῦ Βίκτωρος καὶ τοῦ Στεφάνου ὡς αὐθαιρέτους καὶ ἀδικαιολογήτους ἀναμίξεις καὶ ἐπεμβάσεις εἰς ἀλλότρια καὶ θὰ τοὺς ἤλεγχον καὶ ἀνεκάλουν εἰς τὴν τάξιν, ὡς ἔπραξεν ὁ Εἰρηναῖος καὶ ὁ Ἀλεξανδρείας Διονύσιος πρὸς τὸν διάδοχον τοῦ Στεφάνου Σίξτον τὸν Β' (9);

(Ἕπεται συνέχεια)

(9) Προκειμένου περὶ τοῦ Κυπριανοῦ σημειοῦμεν ὅτι ἀπεδόθησαν αὐτῷ περὶ τὰ 20 νόθα συγγράμματα, ἅπερ ἡ νεωτέρα κριτικὴ ἀπεκάλυψε καὶ ἐξεσύριξε. Καὶ ὅμως ὑπάρχουσιν εἰσέτι Ρωμαιοκαθολικοὶ θεολόγοι χρησιμοποιοῦντες τὰ νόθα ὡς γνήσια. Ὁ Cardoni εἰς De Dogmatica Romani Pontificis infallibilitate. Ἀλλὰ μήπως ἐν αὐτῇ τῇ Ρωμαϊκῇ Ἐκκλ. Ἀκολουθίᾳ δὲν ἐξακολουθοῦσιν ὑπάρχοντα ἐν τῇ Ἑορτῇ τῆς Γεννήσεως τῆς Θεοτόκου χωρία ἔκ τινος λόγου τοῦ Αὐγουστίνου, ὅν τινα λόγον αὐτοὶ οἱ Βενεδικτῖνοι ἐκδόται τῶν ἔργων τοῦ Αὐγουστίνου ἀποκαλοῦσι «μῦθον»;

ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΧΟΛΛΕΜΠΑΧ
ΑΡΧΟΝΤΟΣ ΧΑΡΤΟΥΛΑΡΙΟΥ
ΤΗΣ ΜΕΓΑΛΗΣ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

Η ΠΡΟΦΑΝΗΣ ΑΡΜΟΝΙΑ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΠΟΡΙΣΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΝΕΩΤΕΡΑΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ

Β΄

«Πάντα δι' αὐτοῦ ἐγένετο, καὶ χωρὶς αὐτοῦ ἐγέ»νετο οὐδὲ ἓν ὃ γέγονε» (Ἰωάνν. Α΄ 3).

«Ἐν ἀρχῇ ἐποίησεν ὁ Θεὸς τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν »γῆν· ἡ δὲ γῆ ἦν ἀόρατος καὶ ἀκατασκεύαστος, καὶ »σκότος ἐπάνω τῆς ἀβύσσου· καὶ πνεῦμα Θεοῦ ἐπε»φέρετο ἐπάνω τοῦ ὕδατος» (Γεν. Α΄ 1, 2).

(Συνέχεια ἐκ τῆς σελίδος 347).

Ὅτε οἱ κατακλυσμοὶ οὗτοι ὀλίγον τι κατέπαυσαν καὶ ἡ ἐπιφάνεια τῆς γῆς εὑρέθη ἐλευθέρα τελείως ἀπὸ τὸ ἐξ ἀτμοῦ κάλυμμά της καὶ ἡ θερμοκρασία της ἐκανονίσθη ὄχι πλέον διὰ τῆς ἰδίας ἐσωτερικῆς θερμότητος, ἀλλὰ διὰ τῶν εὐεργετικῶν ἀκτίνων τοῦ ἡλίου, ἡ ὀργανικὴ ζωὴ ἐνεφανίσθη διὰ πρώτην φοράν.

Αἱ θεμελιώδεις ἀρχαὶ αἱ βασιζόμεναι ἐπὶ τῶν ἐπιστημονικῶν δεδομένων περὶ καταγωγῆς τῶν κόσμων περιεγράφησαν ἀνωτέρω· ἡ δὲ περαιτέρω ἐργασία μας θὰ ἀσχοληθῇ εἰς τὸ νὰ ἀποδείξῃ ἐν πρώτοις τὴν μωρίαν τῆς περὶ αἰωνιότητος τῆς ὕλης θεωρίας, καὶ εἶτα τὴν ἁρμονίαν μεταξὺ τῶν πρώτων κοσμογονικῶν φαινομένων καὶ τῆς διηγήσεως τῆς Γενέσεως.

Τὰ αἴτια τῆς ὑπάρξεως τῆς ὕλης συγκεφαλαιοῦνται εἰς δύο ἀρχάς : ἢ ἡ ὕλη εἶναι ἀπολύτως αἰώνιος ἢ δὲν εἶναι, καὶ ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ ὀφείλει τὴν ὕπαρξίν της εἰς ἄλλην αἰώνιον δύναμιν, διότι εἶναι λογικῶς σαφὲς ὅτι ἐὰν αἰωνίως (πρὸ παντὸς χρόνου) οὐδὲν ὑπῆρξεν, ἡ ὕπαρξις, ἀδιάφορον τίνος, πράγματος δὲν δύναται νὰ νοηθῇ ὅτι ἔλαβε χώραν. Ἐξετάσωμεν λοιπὸν ποία τῶν δύο τούτων ὑποθέσεων εἶναι ἡ λογικωτέρα καὶ ἡ ἀληθοφανεστέρα.

Ἂς παραδεχθῶμεν τὴν αἰωνιότητα τῆς ὕλης! Ἐὰν ἡ ὕλη ὑπῆρξεν αἰωνία, ἔδει νὰ ὑπῆρχε πάντοτε ἐν κινήσει ἢ ἐν ἀπολύτῳ ἡσυχίᾳ. Οὔτε τὸ ἓν οὔτε τὸ ἄλλο εἶναι δυνατόν, διότι ἐὰν γίνῃ ἀποδεκτὴ ἡ αἰωνία κίνη-

σις, ἕπεται ὅτι ὅλαι αἱ δυναταὶ κινήσεις θὰ ἔπρεπε νὰ ἔχωσι λάβει χώραν· διότι ἡ ἀντίληψις τῆς κινήσεως προϋποθέτει τὴν μετάβασιν ἀπὸ μιᾶς καταστάσεως εἰς ἄλλην, ἔστω καὶ μία ἐνέργεια γινομένη ἐν περιωρισμένῳ χρόνῳ. Θὰ ὑπῆρχε λοιπὸν δυνατότης νὰ καθορίσωμεν τὴν διάρκειαν τῆς ὀξύτητος πάσης κινήσεως. ἢ μᾶλλον πᾶσα κίνησις θὰ ὤφειλεν ἤδη νὰ εἶναι συμπεπληρωμένη καὶ τὸ γεγονὸς αὐτὸ θὰ ἤρκει ἤδη διὰ νὰ κάμῃ τὴν κίνησιν νὰ ἀπολέσῃ τὸν χαρακτῆρα τῆς αἰωνιότητος. Ἀλλὰ βλέπομεν ὅτι ὁ κόσμος εἶναι ἀκόμη ἐν διαρκεῖ κινήσει καὶ ἀναπτύξει, συνεπῶς ἀδύνατον νὰ εἶναι αἰωνία ἡ ὑλικὴ κίνησις. Ἐξ ἐναντίας ἡ ὑπόθεσις τῆς ἀπολύτου καὶ αἰωνίου ἡσυχίας εἶναι ἐπίσης μωρά, δεδομένου ὅτι ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ δὲν θὰ ὑπῆρχε ποτὲ κίνησις οἱαδήποτε.

Ὅσον ἡ ὑπόθεσις μιᾶς ὕλης αἰωνίου ἢ μιᾶς κινήσεως αἰωνίου παρουσιάζει εἰς τὸν σκεπτόμενον δυσκολίας ἀνυπερβλήτους, τόσον ἡ ὑπόθεσις ἑνὸς πνεύματος αἰωνίου, δημιουργήσαντος τὴν ὕλην, παρέχει μίαν λύσιν εἰς ὅλα τὰ προβλήματα. Διότι τὸ πνεῦμα ἐγκλείει ἐν ἑαυτῷ τὴν οὐσίαν τῆς ὑπάρξεως, ἡ δὲ θεωρία τῆς κινήσεως, ἥτις μᾶς ἀπέδειξεν ὅτι ἡ μωρὰ θεωρία τῆς αἰωνιότητος τῆς ὕλης δὲν προσαρμόζεται εἰς τὸ πνεῦμα, τὸ ὁποῖον δὲν ἔχει μὲν κίνησιν ἀλλὰ δύναται νὰ εὑρίσκηται πανταχοῦ καὶ νὰ ὑπάρχῃ πάντοτε (πνεῦμα τὸ πανταχοῦ παρὸν καὶ τὰ πάντα πληροῦν). Τὸ πνεῦμα δὲν ὑφίσταται μεταλλαγάς, «παρ' ᾧ οὐκ ἔνι παραλλαγὴ ἢ τροπῆς ἀποσκίασμα» (Ἰακ. Α΄ 17), ἑπομένως παρ' αὐτῷ δὲν ὑφίσταται διαδοχὴ καταστάσεων ἢ ἐνεργειῶν. Παρὰ τῷ Θεῷ οὔτε παρελθὸν οὔτε μέλλον ὑπάρχει, ἀλλ' ὑπάρχει «πρὶν Ἀβραὰμ γενέσθαι» (Ἰωάνν. Η΄ 58). Ἐπίσης θὰ ἦτο παράλογον νὰ ἰσχυρισθῇ τις ὅτι ἡ αἰωνία ὕπαρξις θὰ εἶχεν ὡς συνέπειαν μίαν ἐξάντλησιν ἐνεργείας· ἐξάντλησις ἐνεργείας μόνον εἰς δημιουργήματα ἤτοι εἰς ὑλικὰ ὄντα δύναται νὰ παραχθῇ. Ἐντεῦθεν ἕπεται ὅτι διὰ τὸν Θεὸν ἡ δημιουργία ἑνὸς ἢ πολλῶν κόσμων δὲν μεταβάλλει κατ' οὐδὲν τὴν οὐσίαν τοῦ Εἶναι Του, ὡς κηρύσσεται ἀλλαχοῦ «ὅτι ὡς ῥοπὴ ἐκ πλαστίγγων ὅλος ὁ κόσμος ἐναντίον σου» (Σοφοκλέους Σολ. ΙΑ΄ 23). Ἐκτὸς τοῦ ἐπιχειρήματος τούτου per exclusionem θὰ παραθέσωμεν ἐνταῦθα δύο εἰσέτι ἀποδείξεις ὑπὲρ τῆς ὑπάρξεως τοῦ ἀνωτέρου ὄντος. Εἶναι ἀδύνατον νὰ ὑποθέσωμεν ὅτι ἡ ἁρμονία τῶν φυσικῶν νόμων εἶναι συμφυὴς τῇ οὐσίᾳ τῆς ὕλης. Πῶς λοπὸν νὰ ἐξηγήσωμεν ἄνευ τῆς θείας Προνοίας τὸ ἔνστικτον παρὰ τοῖς ζώοις, τὴν αὔξησιν τῶν δένδρων πρὸς τὰ ὑψηλά, δηλ. πρὸς διεύθυνσιν ἐναντίαν τῷ νόμῳ τῆς βαρύτητος, τὸ γεγονὸς ὅτι τὸ ἀνθρώπινον δέρμα, ὅταν πληγωθῇ, ἀποκαθίσταται ἀφ' ἑαυτοῦ τόσον τελείως, χωρὶς ν' ἀναφέρωμεν φαινόμενα ἀληθῶς ἐκπληκτικά, ἀποτελοῦντα τὴν βάσιν τῆς διαδόσεως τοῦ ἀνθρωπίνου εἴδους καὶ ἀκόμη ἄλλα θαύματα τῆς φύσεως, τὰ ὁποῖα μᾶς περιβάλλουν, καί εἰς τὰ ὁποῖα δὲν κοπιάζομεν

νὰ ἐμβαθύνωμεν. Ὁ Δαρβινισμός, τὸν ὁποῖον οἱ ὑλισταὶ ἐχρησιμοποίησαν ὡς πολεμικὸν ἵππον ἵνα ἀποδείξωσι διὰ τῆς φυσικῆς ἐπιλογῆς τὴν ἀνάπτυξιν μερικῶν ὀργάνων, χρησιμοποιουμένων συχνότατα, καὶ τὸν μαρασμὸν ἄλλων ὀλιγώτερον χρησιμοποιουμένων ἐν τῷ περὶ ὑπάρξεως ἀγῶνι, τὴν ἀναλογίαν τῶν ὀργάνων μεταξὺ τῶν ὄντων διαφόρων τάξεων, τὴν κληρονομικότα κτλ. τὴν καταγωγὴν τοῦ ἀνθρώπου ἐκ τοῦ πιθήκου καὶ συνεπῶς ἐκ κατωτέρων ἔτι εἰδῶν, ἐγκλείει ἐν ἑαυτῷ πολλὰς ἀληθείας, ἀλλ' ἀπέχει πολὺ τοῦ νὰ διατυπώσῃ μίαν ἀπόδειξιν τῆς «αὐτομάτου γενέσεως» τῆς ζωῆς καὶ τῆς μεταβολῆς ἀφ' ἑαυτῆς τῆς ἀνοργάνου ζωῆς εἰς ἐνόργανον.

Τὸ γεγονὸς ὅτι ὁ Δαρβινισμὸς ἐγκλείει ἐν ἑαυτῷ πολλὰς ἀληθείας εὑρίσκει ἤδη τὴν ἐπιβεβαίωσίν του παρὰ διασήμοις θεολόγοις, οἷοι ὁ ἱερὸς Αὐγουστῖνος καὶ Θωμᾶς ὁ Ἀκινάτης, οἱ ὁποῖοι διδάσκουσιν ὅτι ὁ Θεὸς δὲν ἐδημιούργησεν ὅλα τὰ ἐπὶ τῆς γῆς παρουσιαζόμενα εἴδη, ἀλλὰ μόνον τὰς πρώτας των ἀρχὰς (in rationibus seminalibus).

Ἡ θεωρία τῆς αὐτομάτου γενέσεως ἀνῃρέθη ἐν τούτοις ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Δαρβίνου διὰ τῶν ἑξῆς: «Ὄντως εἶναι μεγαλειώδης θεωρία νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι ὁ Δημιουργὸς ἐνεφύσησε τὸ σπέρμα πάσης τῆς ζωῆς, ἥτις μᾶς περιβάλλει, εἴς τινα ἢ εἰς ἓν μόνον εἶδος ὄντων, καὶ ὅτι ὁ ἡμέτερος πλανήτης ὑπείκων εἰς τοὺς αὐστηροὺς νόμους τῆς βαρύτητος συμπληροῖ τὴν κυκλικήν του στροφήν, καθ' ὃν χρόνον ἀνεπτύχθη καὶ ἐξακολουθεῖ εἰσέτι νὰ ἀναπτύσσηται ἡ ἀτελεύτητος σειρὰ τῶν ὡραιοτέρων καὶ θαυμασιωτέρων εἰδῶν, τὰ ὁποῖα βλέπομεν». (Περὶ τῆς καταγωγῆς τῶν εἰδῶν on the origine of species, conclusion). Ἔτι παράλογον εἶναι νὰ παραδεχθῶμεν ἄνευ τῆς ὑπάρξεως Δημιουργοῦ τὴν ὕπαρξιν σκεπτομένων ὄντων. Διότι, ἐὰν δεχθῶμεν ὅτι δὲν ὑπάρχει πνεῦμα ἐν ἡμῖν, αἱ πράξεις μας θὰ ἦσαν σειρὰ αἰνιγμάτων, χωρὶς νὰ γίνῃ λόγος περὶ σκέψεων ἀσχολουμένων ὄχι μὲ πράγματα ὑλικά, ἀλλὰ μὲ ἰδέας, ὡς π. χ. ἡ ἰδέα τῆς ὑπάρξεως, τῆς δυνατότητος, τοῦ χρόνου, τῶν ἀρετῶν καὶ κακιῶν, ὡς ἡ δικαιοσύνη, ἡ ἀγνωμοσύνη κτλ. Ὅλαι αὐταὶ αἱ ἰδέαι ὑπάρχουσιν, ἂν καὶ ἄϋλοι, καὶ θὰ ἦτο ἀνόητον νὰ εἴπῃ τις ὅτι εἶναι σύμφυτοι τῇ ὕλῃ, διότι ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ τὸ αὐτεξούσιον τοῦ ἀνθρώπου θὰ εὑρίσκετο κατηργημένον, καὶ πᾶσα πρᾶξίς του θὰ ὑπετάσσετο εἰς μίαν ἀντίδρασιν χημικὴν ἢ δόνησίν τινα ἐπὶ τῶν νεύρων τοῦ ἀνθρώπου. Τί θὰ ἀπεγίνετο ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ ἡ ἐφαρμογὴ τῆς ἀρχῆς ἑνὸς τῶν μεγαλυτέρων κριτικῶν τοῦ κόσμου, Gotthold Ephraïm Lessing, τοῦ νὰ βασίζῃ τις τὴν κρίσιν του ἐπὶ τριῶν θεμελιωδῶν κριτηρίων: τοῦ καλοῦ, τοῦ ὡραίου καὶ τοῦ ἀληθοῦς; (Laokon ἢ ἐπὶ τῶν ὁρίων τῆς Ζωγραφικῆς καὶ τῆς ποιήσεως).

Ἡ Δευτέρα ἀπόδειξις περὶ ὑπάρξεως ἀνωτέρου ὄντος εἶναι τὸ ὅτι μό-

νον τοιαύτη ὑπόθεσις δύναται νὰ παράσχῃ εἰς τὸ ἀνθρώπινον πνεῦμα φυσικὴν ἱκανοποίησιν.

Διὰ τὸν ἀληθινὸν σκεπτόμενον αἱ ἰδέαι ὑπάρχουσι πολὺ περισσότερον ἢ τὰ ὑλικά, καὶ ὁ Πλάτων χαρακτηρίζει τὴν ὕλην ὡς «τὰ μὴ ὄντα», διότι μόνον τὰς ἰδέας παραδέχεται ὡς ὑπαρχούσας, αἱ ὁποῖαι δὲν ὑφίστανται οὐδεμίαν μεταβολὴν ἢ τροποποίησιν. Ὅθεν αἱ ἰδέαι ὑπάρχουσιν ὄχι μόνον ὑποκειμενικῶς, ὡς ἰσχυρίζονται οἱ ὑλισταί, ἀλλὰ καὶ ἀντικειμενικῶς, διότι ὑπάρχουσιν ἀλήθειαι ἰδεώδεις, κοιναὶ εἰς πλείστους ἀνθρώπους, ὅπως ἐπὶ παραδείγματι τὰ μαθηματικά. Αἱ ἀρχαὶ τῶν μαθηματικῶν εἶναι ἀλήθειαι ἰδεώδεις, ἐφ᾽ ὅσον οὐδαμοῦ καὶ οὐδέποτε ἠμφισβητήθησαν· δὲν ὑπάρχει λοιπὸν μαθηματικὴ ἐπιστήμη ἡ ὁποία νὰ ἠμφισβήτησε τὰς ἀρχὰς μιᾶς ἄλλης τοιαύτης ἐπιστήμης. Οὐδεὶς θὰ ἐκήρυσσεν ὡς ψευδὲς τὸ θεώρημα τοῦ Πυθογόρου, οὐδεὶς θὰ ἰσχυρίζετο ὅτι ἡ στερεογραφικὴ προβολὴ μιᾶς σφαίρας δὲν θὰ ἐσχημάτιζεν ἕνα κύκλον καὶ οὕτω καθεξῆς. Ἐντεῦθεν συνάγεται ὅτι ὑπάρχουσιν ἀλήθειαι ἰδεώδεις ἀντικειμενικαί, κοιναὶ εἰς τὸ σύνολον τῆς ἀνθρωπίνης ἀντιλήψεως καὶ ὅμως ἄϋλοι. Δὲν τὰς δημιουργεῖ τὸ πνεῦμα τοῦ ἀνθρώπου, ἀλλ᾽ ὑπάρχουσιν ἀνεξαρτήτως αὐτοῦ. Καὶ αἱ ἰδεώδεις αὗται ἀλήθειαι, ἐκ τῶν ὁποίων ἡ Ἀνθρωπότης μερικὰς μόνον γνωρίζει, ἔχουν βεβαίως μίαν αἰτίαν (τὸν ἀποχρῶντα λόγον), καὶ ἡ αἰτία αὐτὴ πρέπει κατ᾽ ἀνάγκην νὰ εἶναι ἀμετάβλητος καὶ αἰωνία, ὡς εἶναι αὐταὶ αἱ ἀλήθειαι.

Πᾶς λογικὸς ἄνθρωπος θὰ παραδεχθῇ, ἐξετάζων μόνον τὸ παρατεθὲν ἀνωτέρω παράδειγμα τῶν μαθηματικῶν, ὅτι ἡ καταγωγὴ τῆς ἀληθείας, τῆς ὁποίας μέρος μόνον κρατοῦμεν, εἶναι ὁ Θεός, καὶ ὅτι ἄνευ Αὐτοῦ, ὄχι μόνον οὐδὲν θὰ ὑπῆρχεν εἰς τὴν θέσιν τῆς θαυμασίας φύσεως, ἀλλὰ καὶ ὁ κόσμος τῶν ἰδεωδῶν ἰδεῶν καὶ ἀληθειῶν θὰ ἦτο ἀνύπαρκτος.

Ὅσον ὁ σοφὸς ἐμβαθύνει εἰς τὰς ἰδεώδεις ἀληθείας, τόσον ἀποκτᾷ τὴν πεποίθησιν περὶ τῆς ὑπάρξεως τοῦ Θεοῦ, χωρὶς ἐν τούτοις τὸ ἀνθρώπινον πνεῦμα νὰ δύναται νὰ φθάσῃ εἰς τὴν πλήρη ἀντίληψιν τῆς ὅλης ἀληθείας, ἥτις ἑδρεύει τελείως ἐν τῷ Θεῷ μόνῳ, καὶ ἡ ὁποία μόνον διὰ τῆς μετ᾽ αὐτοῦ ἑνώσεως μεταβιβάζεται εἰς τὴν ἀνθρωπίνην ψυχήν· «βλέπομεν γὰρ ἄρτι δι᾽ ἐσόπτρου ἐν αἰνίγματι, τότε δὲ πρόσωπον πρὸς πρόσωπον» (Α´ Κορ. ΙΓ´ 12).

Τὸ σύνολον ὅλων αὐτῶν τῶν μελετῶν μᾶς ὁδηγεῖ εἰς μίαν ἀντίληψιν τοῦ ἀνωτέρου ὄντος, ἡ ὁποία συναθροίζει εἰς ἑαυτὴν πᾶν ὅ,τι δύναταί τις νὰ φαντασθῇ, ἐὰν οἱ ἄνθρωποι, οἱ πλασθέντες ἐκ τοῦ χοός, τολμήσωσι νὰ κατασκοπεύσωσι διὰ τοῦ βλέμματός των ὅ,τι κρύπτει ἀπὸ τοὺς ὀφθαλμούς των τὸ παραπέτασμα τὸ καλύπτον τὰ μυστικὰ τοῦ ἀνεξερευνήτου. Ὁ Θεὸς εἶναι πανταχοῦ. Ὅτι ὑπάρχει δυνατὸν ἢ πραγματικόν, δὲν δύναται νὰ εἶναι εἰ μὴ ἐκεῖνο ὅπερ παρ᾽ αὐτοῦ ἐδόθη. Οὐδεμία γλῶσσα ἀνθρωπίνη δύ-

ναται νὰ ἐμποδίσῃ τὸν Ἄπειρον νὰ ὁμιλήσῃ εἰς ἑαυτὸν οὕτω : «Ὑπάρχω ἀπὸ αἰώνων, ἐκτὸς ἐμοῦ οὐδὲν ὑπάρχει χωρὶς νὰ ἔχῃ γίνῃ δι' ἐμοῦ». Ἡ σκέψις αὕτη, ἡ ὑψηλοτέρα μεταξὺ ὅλων, παρημελήθη πολὺ μέχρι σήμερον ἢ σχεδὸν δὲν ἐθίγη (Kant, Demonstration de existence de Dieu I, 238).

Γ'

«καὶ εἶδεν ὁ Θεος τὰ πάντα ὅσα ἐποίησε
»καὶ ἰδοὺ καλὰ λίαν». (Γεν. Α' 31).

Δι' ὀλίγων λέξεων δίδει ὁ Μωϋσῆς νὰ ἐννοήσωμεν τὴν τελειότητα τῆς δημιουργίας, τὴν κατάπαυσιν τῆς ἀμέσου επεμβασεως τοῦ Δημιουργοῦ. Ὀλίγαι λέξεις, ἀλλ' ὁποῖος πλοῦτος θαυμασίων ὑπολανθανόντων εἰσέτι καὶ ἐμφανιζομένων μόνον διὰ τῆς ἀναπτύξεως τῆς φύσεως. Ὀλίγαι λέξεις, ἀλλ' ὁποία σοφία ἀπορρέει ἐκ τῆς ἐξελίξεως παντὸς δημιουργήματος. Ὀλίγαι λέξεις, ἀλλ' ὁποῖον ὑψηλὸν καὶ μεγαλειῶδες νόημα, ὅπερ ἐκφράζει ὅ,τι καλοῦμεν ζωήν, αἴσθημα τῆς ὑπάρξεως, τὸ ἀπορρέον ἐκ τοῦ αἰωνίου ὄντος, τῆς μυστηριώδους αὐτῆς δυνάμεως, δυνάμει τῆς ὁποίας τόσον τὰ μικροσκοπικὰ ζωΰφια, τὰ ἀόρατα εἰς τὸν ἀνθρώπινον ὀφθαλμόν, ὅσον καὶ ὁ βαρὺς ἐλέφας, κινοῦνται, δρῶσι, ζῶσι παραπλεύρως καὶ διαιωνίζονται ἀκαταπαύστως, μεγαλύνοντα διὰ τῆς κατασκευῆς τῶν ὀργανισμῶν των τὴν ἄπειρον σοφίαν τοῦ Δημιουργοῦ των. Ἀλλ' ὁ λακωνισμὸς τῆς Γενέσεως δὲν φαίνεται σπαραξικάρδιος διὰ τὰ ἀκόρεστα ἀπὸ γνώσεις πνεύματά μας; τί ἀπογίνονται λοιπὸν αἱ θεωρίαι Cant-Laplace, τὰς ὁποίας περιεγράψαμεν ἐν τῷ προηγουμένῳ κεφαλαίῳ, αἱ διαπιστώσεις τῆς γεωλογίας, ἡ θεωρία τοῦ Δαρβίνου καὶ τόσα ἄλλα συστήματα κληθέντα νὰ ρίψωσιν ὀλίγον φῶς ἐπὶ τοῦ σκότους, ἐξ οὗ φαινόμεθα ἐξελθόντες;

Ἐὰν ὁ Μωϋσῆς ἦτο θεόπνευστος, διατί δὲν ὑπῆρξε σαφέστερος διὰ νὰ μᾶς ἀπαλλάξῃ ἀπὸ τὰς ἀμφιβολίας, ἥτις μᾶς καταβιβρώσκει; διατί ἡ Γένεσις δὲν περιλαμβάνει τὰς κοσμογονικὰς ἀρχὰς καὶ θεωρίας τῶν κόσμων, τῶν ὁποίων περιγράφει τὴν δημιουργίαν;

Ἡ Σχολαστικὴ φιλοσοφία τοῦ Μεσαίωνος διδάσκει ὅτι ἵνα σχηματίσωμεν ὀρθὴν κρίσιν καὶ δώσωμεν ἀπάντησιν καταφατικὴν εἰς ἕνα συλλογισμὸν οἱονδήποτε, ἔπρεπε νὰ δυνάμεθα νὰ παραθέσωμεν μίαν ἀπὸ τὰς ἀκολούθους ἀπαντήσεις «συμφωνῶ», «ἀρνοῦμαι», «διακρίνω». Τὴν τελευταίαν ἀκριβῶς ὀφείλομεν νὰ παραθέσωμεν εἰς τὴν ἄνω ἐρώτησιν, διότι ὄντως πρόκειται νὰ καθορίσωμεν ἢ νὰ διακρίνωμεν τὸν πρακτικὸν σκοπὸν τῆς διηγήσεως τῆς Γενέσεως. Ἀφ' οὗ ἅπαξ καθορισθῇ ὁ σκοπός, θὰ ἐξετάσωμεν ἐὰν ἀπὸ ἀντικειμενικῆς ἱστορικῆς ἀπόψεως ἡ διήγησις αὕτη περιέχει ἀντιφά-

σεις καὶ ἀνακριβείας, καὶ ἀκολούθως θὰ δυνηθῶμεν νὰ τὴν ἐκμεταλλευθῶμεν ὡς ἀπόδειξιν πρὸς ὑποστήριξιν τῆς θέσεώς μας.

Ἡ διήγησις τῆς Γενέσεως, ὅπως μᾶς παρεδόθη ὑπὸ τοῦ Μωϋσέως, διαφέρει ὑπὸ τὴν ἔννοιαν ταύτην ἀπὸ τὰς κοσμογονικὰς θεωρίας κατὰ τοῦτο ὅτι ἐξετάζει ὡς ἀρχικῶς τὰς πρώτας αἰτίας (causae primae), ἐν ᾧ ἡ Ἐπιστήμη καθορίζει τὰς δευτερευούσας αἰτίας (causae secundae) διὰ τῆς ἀναλυτικῆς ἐπαγωγῆς καὶ παραγωγῆς, ἐνῷ διὰ τὸν καθορισμὸν τῶν πρώτων αἰτίων ἀρκεῖται νὰ ἀπαντήσῃ τὸ «ἀγνοοῦμεν καὶ θὰ ἀγνοῶμεν». Ἡ ἐπιστήμη περιορίζεται νὰ ἐξηγήσῃ κατὰ τρόπον ἐμπειρικὸν τὴν ἐξέλιξιν τῆς ὕλης καὶ διὰ νὰ ἐξηγήσῃ τὰ αἴτια τῆς ὑπάρξεως τῆς ὕλης αὐτῆς ὑποχρεοῦται νὰ προστρέξῃ εἰς τὴν φιλοσοφικὴν ἐπιχειρηματολογίαν, ἐνῷ τὸ ἔργον τοῦ μεγάλου Νομοθέτου Μωϋσέως δὲν ἦτο νὰ δώσῃ μίαν διάλεξιν ἐπιστημονικήν, ἀλλὰ νὰ ἐνισχύσῃ παρὰ τοῖς Ἰσραηλίταις, οἵτινες εἶχον καταντήσῃ λεία ἑνὸς φαύλου πολυθεϊσμοῦ, τὴν ἰδέαν περὶ ἑνὸς μόνου παντοδυνάμου Δημιουργοῦ τοῦ Σύμπαντος Θεοῦ. Ἐντεῦθεν ἕπεται ὅτι ἤρκει εἰς τὸν Μωϋσῆν νὰ ἐπιτύχῃ τοῦ σκοποῦ του καὶ νὰ ἐκπληρώσῃ τὸ ἐμπιστευθὲν αὐτῷ ἔργον, ἐπαναφέρων εἰς τὸν Θεὸν τοὺς ἀπίστους Ἰσραηλίτας καὶ παριστῶν εἰς αὐτοὺς τὴν παντοδυναμίαν Του διὰ τῆς διηγήσεως τῶν ἔργων Του.

(Ἕπεται τὸ τέλος)

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΑΙ ΚΑΙ ΣΥΝΟΔΙΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΙ

Ἐπὶ τῇ Θρονικῇ Ἑορτῇ τοῦ Ἁγίου Ἀνδρέου.

Μετὰ ἐξαιρετικῆς μεγαλοπρεπείας καὶ ἐπιβαλλούσης σεμνότητος, ἐν μέσῳ δὲ βαθείας εὐλαβείας ἐτελέσθη τῇ 30ῇ λήξαντος ἐν τῷ Πανσέπτῳ Πατριαρχικῷ Ναῷ ἡ ἐπὶ τῇ μνήμῃ τοῦ Ἁγίου Ἐνδόξου Ἀποστόλου Ἀνδρέου τοῦ Πρωτοκλήτου, τῇ καὶ Θρονικῇ Ἑορτῇ τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας, Πατριαρχικὴ καὶ Συνοδικὴ Λειτουργία. Μετὰ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος συνελειτούργησαν οἱ Σεβ. Μ/ται Νικαίας Βενιαμίν, Χαλκηδόνος Μάξιμος, Σάρδεων καὶ Πισιδίας Γερμανός, Ροδοπόλεως Κύριλλος, Θεοδωρουπόλεως Λεόντιος, Χριστουπόλεως Μελέτιος καὶ Μύρων Πολύκαρπος.

Ἐν τῇ θείᾳ λειτουργίᾳ παρῆσαν ὁ Ἀγγλικανὸς Πρωθιερεὺς κ. **G. Pollard**, ἐν σώματι οἱ Ὀφφικιάλοι τῆς Ἐκκλησίας, πλεῖστοι τῶν ἐγκρίτων ὁμογενῶν καὶ πλῆθος εὐσεβοῦς λαοῦ, συρρεύσαντος ἀπὸ τῶν περάτων τῆς πόλεως.

Γλαφυρὸν καὶ εὔγλωττον πανηγυρικὸν τῆς ἡμέρας ἐξεφώνησεν ὁ Σχολάρχης τῆς Ἱερᾶς Θεολογικῆς Σχολῆς Χάλκης Θεοφ. Ἐπίσκοπος Μιλήτου Αἰμιλιανός.

Κατὰ τὸ τέλος τῆς θείας λειτουργίας ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἀνέγνω τὴν νενομισμένην εὐχὴν ἐπὶ τῶν προτεθειμένων κολλύβων εἰς τιμὴν καὶ μνήμην τοῦ ἁγίου Ἀποστόλου Ἀνδρέου.

Μεθ' ὃ ἐγένετο ἐν τῇ αἰθούσῃ τῶν Πατριαρχῶν δεξίωσις τῆς Ἱεραρχίας, τῶν Ὀφφικιάλων καὶ τῶν λοιπῶν παραστάντων ἐγκρίτων ὁμογενῶν, εἰς οὓς προσεφέρθησαν οἱ εἰθισμένοι λουκουμάδες, ἐπηκολούθησε δὲ ἡ παράθεσις τῆς Πατριαρχικῆς τραπέζης εἰς τοὺς Σεβ. Ἀρχιερεῖς καὶ τοὺς Ὀφφικιάλους.

Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ γεύματος ὁ πρῶτος τῇ τάξει τῶν παρακαθημένων Μητροπολιτῶν Σεβ. Μητροπολίτης Νικαίας Βενιαμὶν ἤγειρε τὴν ἀκόλουθον ἐνθουσιώδη πρόποσιν ἐπὶ τῇ ἑορτῇ :

Παναγιώτατε,

Ἑορτάζοντες σήμερον, τὴν μνήμην τοῦ ἁγίου ἐνδόξου ἀποστόλου Ἀνδρέου τοῦ Πρωτοκλήτου, ἂς ἀναβιβασθῶμεν εἰς τοὺς χρόνους τῆς ἱδρύσεως τοῦ ἀποστολικοῦ Θρόνου τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὑπὸ τοῦ ἀποστόλου τούτου, ἐφ' οὗ κάθηται σήμερον ὁ Προκαθήμενος ἡμῶν ἐν μέσῳ ἡμῶν, ὁ μιμησάμενος κατὰ πάντα τὴν ἀποστολικότητα τοῦ ἱδρυτοῦ τοῦ ἐνδόξου τούτου Θρόνου. Ἡ πτῆσις

τοῦ πνεύματος ἡμῶν πρὸς τοιοῦτον μεγαλειῶδες ἱστορικὸν γεγονός, φέρει χαρὰν καὶ ἀγαλλίασιν ἐν τῇ ψυχῇ ἡμῶν ἅμα δὲ καὶ ἐνθουσιασμὸν ἱερὸν καὶ ἅγιον. Ἐπιβάλλει δὲ εἰς τὰς καρδίας ἡμῶν νὰ εὐχηθῶμεν ὅπως Φώτιος ὁ Β΄, ὁ εὐκλεῶς καὶ ἐνδόξως Πατριαρχεύων, ζῇ ἐπὶ μήκιστον καὶ ποιμαίνῃ τὸν Θρόνον τοῦτον ἐν δυνάμει ψυχῆς, ἐν ὑγείᾳ σώματος καὶ ἐν ἀποστολικότητι καρδίας.

Φώτιος ὁ Β΄ ποιμανεῖ τὴν Ἐκκλησίαν καὶ αὕτη οὐδενὸς ὑστερήσει. Ἐπιτρέψατε, Παναγιώτατε, ἐπὶ τῷ ἑορτασμῷ σήμερον τοῦ Θρόνου νὰ προπίωμεν εἰς ὑγείαν Ὑμῶν.

Ἐπὶ τῇ Ἑορτῇ τῶν Εἰσοδίων.

Τῇ 21ῃ λήξαντος μηνός, ἑορτῇ τῶν Εἰσοδίων τῆς Θεοτόκου, ἡ Α. Θ. Παναγιότης, συλλειτουργοὺς Αὐτῆς ἔχουσα τοὺς Σεβ. Μ/τας Νικαίας Βενιαμίν, Χαλκηδόνος Μάξιμον, Δέρκων Ἰωακείμ, Ροδοπόλεως Κύριλλον, Ἡλιουπόλεως Γεννάδιον, Ἴμβρου καὶ Τενέδου Ἰάκωβον, Θεοδωρουπόλεως Λεόντιον, Εἰρηνουπόλεως Κωνσταντῖνον καὶ Μύρων Πολύκαρπον, ἐτέλεσε τὴν θείαν καὶ ἱερὰν λειτουργίαν, κατὰ τὰ καθιερωμένα, ἐν τῷ ἱερῷ ναῷ τῶν Εἰσοδίων, ἐν Σταυροδρομίῳ.

Εἰς τὴν Πατριαρχικὴν καὶ Συνοδικὴν ταύτην λειτουργίαν, σκοπὸν ἔχουσαν ἵνα ἐκ τοῦ σύνεγγυς ἡ Ἐκκλησία ἐπευλογήσῃ τὰ ἔργα καὶ τὰς ἡμέρας τῆς μεγαλειτέρας τῶν Κοινοτήτων τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς, εἰς κράτυνσιν τοῦ εὐλαβοῦς πληρώματος ἐν τῇ πατροπαραδότῳ εὐλαβείᾳ καὶ ἀρετῇ, ἡ συρροὴ τοῦ πλήθους ὑπῆρξε πρωτοφανής.

Μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ Ἱεροῦ Εὐαγγελίου ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἀπηύθυνε πρὸς τὸν λαὸν τὴν ἀκόλουθον ἐν γενικαῖς γραμμαῖς προσλαλιάν :

Ἡ προσλαλιὰ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος.

Ἀγαπητὰ ἐν Κυρίῳ τέκνα,

Χαίρομεν μεγάλως διότι ἐπὶ τῇ σημερινῇ μεγάλῃ καὶ ἁγίᾳ ἑορτῇ τῆς πίστεως ἡμῶν καὶ τῇ πανηγύρει τοῦ Καθεδρικοῦ ὑμῶν ναοῦ εὑρισκόμεθα ἐν μέσῳ ὑμῶν, ἐν μέσῳ μεγάλης καὶ ἐκλεκτῆς μερίδος τοῦ εὐσεβοῦς ἡμῶν ποιμνίου. Σᾶς εὐλογοῦμεν, ἀγαπητὰ τέκνα, ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ πατρικῶς καὶ ἐπικαλούμεθα ἐφ' ὑμᾶς καὶ ἐφ' ὁλόκληρον τὴν μεγάλην καὶ εὐσεβῆ ὑμῶν Κοινότητα τὴν εὐλογίαν καὶ τὴν χάριν τοῦ Κυρίου.

Δραττόμεθα δὲ τῆς μεθ' ὑμῶν ταύτης ἁγίας ἐπικοινωνίας ἵνα μετὰ τοῦ πατρικοῦ χαιρετισμοῦ ἀπευθύνωμεν ὑμῖν καὶ μίαν ἁγίαν καὶ πατρικὴν προτροπήν, τὴν προτροπὴν νὰ εὑρίσκησθε διαρκῶς εἰς τὸν ἅγιον τοῦτον δρόμον, εἰς τὸν δρόμον τῆς θερμῆς πίστεως πρὸς τὸν Θεόν, τῆς ἀγάπης πρὸς τὰς ἁγίας παραδόσεις καὶ τῆς ἀφοσιώσεως πρὸς τὴν Μητέρα Ἐκκλησίαν· διότι μόνον ὁ δρόμος οὗτος εἶναι ὁ δρόμος τῆς ζωῆς, τὴν ὁποίαν ποθοῦμεν, τῆς ἀνακουφίσεως, ἧς τό-

σην ἀνάγκην ἔχομεν εἰς τὰς δυσκόλους ταύτας ἡμέρας, τῆς χαρᾶς, ἥτις εἶναι ὁ πόθος ἡμῶν, τῆς εὐτυχίας, ἣν ἐπιδιώκομεν καὶ ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ἐν οὐρανοῖς.

Μετὰ τῆς πατρικῆς καὶ θερμῆς ταύτης προτροπῆς, εὐχόμεθα ἀπὸ μέσης καρδίας ὅπως τῇ χάριτι τοῦ Κυρίου καὶ ταῖς πρεσβείαις τῆς ἁγίας αὐτοῦ Μητρὸς καὶ πολιούχου ὑμῶν, εὑρίσκησθε πάντοτε ἐν τῇ ἁγίᾳ ὁδῷ τῆς πίστεως πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τῆς ἀφοσιώσεως πρὸς τὰς παραδόσεις τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Γένους, δηλ. ἐν τῇ ὁδῷ τοῦ Θεοῦ, τοῦ Ὁποίου ἡ χάρις καὶ τὸ ἔλεος εἴη μετὰ πάντων ὑμῶν. Ἀμήν.

Μετὰ τὸ πέρας τῆς θείας λειτουργίας ἡ Α. Θ. Παναγιότης μετὰ τῶν Σεβασμιωτάτων μελῶν τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου ἐγένετο δεκτὴ ἐν τῷ Ἐπιτροπικῷ τοῦ Ἱ. Ναοῦ ἀπὸ μέρους τοῦ ἀρχιερατικῶς προϊσταμενεύοντος ἐν τῇ Κοινότητι Σεβ. Μ/του Εἰρηνουπόλεως Κωνσταντίνου μετὰ παντὸς τοῦ κλήρου αὐτῆς, τῆς Κεντρικῆς Ἐφορείας, τῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ ναοῦ καὶ τῶν προσελθόντων ἐγκρίτων ὁμογενῶν.

Ἐξ ὀνόματος τῆς Κοινότητος ὑπέβαλε τὸν βαθύτατον σεβασμὸν καὶ τὴν ἀφοσίωσιν αὐτῆς πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν ὁ Σεβ. Μ/της Εἰρηνουπόλεως, προσφωνήσας τὴν Α. Θ. Παναγιότητα ὡς ἀκολούθως :

Παναγιώτατε,

Ἡ περίκλυτος αὕτη Κοινότης μὲ ἀγαλλίασιν ὑποκάρδιον ὑποδέχεται σήμερον τὴν Σὴν Ἱερὰν Κορυφήν. Οἱ δεσμοί, Παναγιώτατε, τοὺς ὁποίους ἐσφυρηλάτησε μεταξὺ Σοῦ καὶ τῆς Κοινότητος ταύτης ἡ ἑπταετὴς ἐν αὐτῇ θεοφιλὴς καὶ θεάρεστος Ἐπισκοπικὴ διακονία Σου, θὰ παραμείνωσιν ἐσαεὶ ἀδιάσπαστοι, ἀνεξίτηλος δὲ θὰ διατελῇ εἰς τὰς ψυχὰς τῶν τέκνων τῆς Κοινότητος ταύτης ἡ πλουσία εἰς ἔργα ἀλτρουϊσμοῦ δρᾶσις Σου τοῦ ἁγνοῦ ἐν ἀνθρώποις, τοῦ ἀγαθοῦ τὴν καρδίαν ἐν ἐναρέτοις, τοῦ λευκοῦ ὑπὲρ φιλόσοφον τὸν χαρακτῆρα, τοῦ σοφοῦ ἐν πεπνυμένοις. Καὶ κατὰ τὰς παρούσας δὲ χαλεπὰς αὐτῆς ἡμέρας, καθ' ἃς τὸ Κοινοτικὸν αὐτῆς σκάφος δεινῶς κλυδωνίζεται ἀνὰ μέσον ὑφάλων καὶ σκοπέλων, τρικυμιῶν καὶ λαιλάπων, πρὸς Σὲ τὸν δεξιὸν οἰακοστρόφον στρέφει πάλιν στοργικῶς ἡ Κοινότης αὕτη τὸν νοῦν καὶ τὴν καρδίαν καὶ παρὰ τοῦ ἰσχυροῦ καὶ τετιμημένου βραχίονός Σου ἀπεκδέχεται μὲ ἀρίζηλον πίστιν τὴν ἀσφαλῆ καθοδήγησίν του εἰς λιμένα εὔδιον. Καὶ κατὰ τὴν εὔσημον ταύτην στιγμὴν ἐπιθέτουσα δι' ἐμοῦ εὐλαβῆ ἀσπασμὸν ἐπὶ τῆς τιμίας χειρός Σου διαβεβαιοῖ Σε περὶ τῆς ἀνυποκρίτου πρὸς Σὲ ἀγάπης της καὶ τῆς ὁλοψύχου ἀφοσιώσεώς της, εὐχομένη ἵνα ζήσῃς, Δέσποτα, ἐπὶ

μήκιστον κοσμῶν καὶ προάγων τὸν πανέντιμον Θρόνον ἐφ' οὗ βούλησις Κυρίου ὕψωσέ Σε.

Ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἀπήντησεν ὡς ἑξῆς:

Ἅγιε ἀδελφέ,
Κύριε Πρόεδρε,
Κύριοι Κεντρικοὶ Ἔφοροι,
Κύριοι Ἐπίτροποι,
Ἀγαπητὰ ἐν Κυρίῳ τέκνα,

Εὐχαριστοῦμεν θερμῶς τῇ ἀγαπητῇ ἡμῖν Ἱερότητι αὐτῆς, τῇ ἐντίμῳ Κεντρικῇ Ἐφορείᾳ, τῇ ἀξιοτίμῳ Ἐπιτροπῇ καὶ ὁλοκλήρῳ τῇ εὐγενεῖ Κοινότητι τοῦ Πέραν διὰ τοὺς θερμοὺς λόγους, τὰ υἱϊκὰ αἰσθήματα καὶ τὰς εὐλαβεῖς ἐκδηλώσεις πρὸς ἡμᾶς καὶ τὰ σεβάσμια μέλη τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου.

Ὁσάκις, ἀγαπητὰ ἐν Κυρίῳ τέκνα, ἐπισκεπτόμεθα τὴν μεγάλην ὑμῶν Κοινότητα, ἡ χαρὰ ἡμῶν εἶναι μεγάλη, διότι οὐ μόνον παρέχεται ἡμῖν ἡ εὐκαιρία νὰ ἐπανίδωμεν προσφιλῆ ἡμῖν πρόσωπα μεθ' ὧν ἐπὶ μακρὰ ἔτη ὑπηρετήσαμεν τὰ κοινὰ αὐτῆς συμφέροντα, ἀλλὰ καὶ διότι δυνάμεθα ἐκ τοῦ πλησίον νὰ εὐλογήσωμεν καὶ ὁλόκληρον τὴν ἀγαπητὴν Κοινότητα, τὴν ὁποίαν διακρίνει ἀληθινὴ εὐσέβεια, πραγματικὴ εὐγένεια καὶ ὁλόψυχος ἀφοσίωσις εἰς τὰς ἁγίας τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Γένους παραδόσεις.

Βεβαίως ἡ μεγάλη οἰκονομικὴ κρίσις, ἡ ὁποία ταλαιπωρεῖ ὁλόκληρον τὴν ἀνθρωπότητα, ταλαιπωρεῖ καὶ τὴν μεγάλην ὑμῶν Κοινότητα, ἀλλ' εἴμεθα βέβαιοι, ὅτι διὰ τῆς ἀρετῆς της, διὰ τοῦ πολυανθρώπου της καὶ ἰδίᾳ διὰ τοῦ ζήλου, τῆς σοφίας καὶ τῆς ἱκανότητος τῶν διοικούντων αὐτήν, θ' ἀντιμετωπίσῃ αὕτη τὰς δυσχερείας καὶ θὰ ὁδηγήσῃ εἰς λιμένα ἀσφαλείας τὸ σκάφος αὐτῆς.

Πρὸς τοῦτο, ἀφοῦ πρῶτον ἀπευθύνωμεν ὑμῖν καὶ ὁλοκλήρῳ τῇ Κοινότητι ὑμῶν τὰ θερμὰ συγχαρητήρια ἡμῶν καὶ τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου ἐπὶ τῇ σημερινῇ ἑορτῇ καὶ ἀφοῦ αὖθις εὐχαριστήσωμεν ὑμῖν καὶ ἐκείνῃ προσωπικῶς καὶ ἐξ ὀνόματος τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου διὰ τὴν θερμότητα τῆς ὑποδοχῆς καὶ τῆς εὐλαβείας ὑμῶν καὶ αὐτῆς, ἐπικαλούμεθα τὴν παρὰ τοῦ Κυρίου ἐνίσχυσιν τῶν ὑπὲρ τῆς μεγαλωνύμου ὑμῶν Κοινότητος μοχθούντων. Εἴθε, ἀγαπητὰ ἐν Κυρίῳ τέκνα, ὁ Κύριος νὰ στηρίζῃ, νὰ ἐνισχύῃ καὶ νὰ εὐλογῇ τὴν εὐσεβῆ καὶ φιλογενῆ ὑμῶν Κοινότητα καὶ τοὺς ὑπὲρ αὐτῆς νυκτὶ καὶ ἡμέρᾳ κοπιῶντας.

Καὶ ἡ ὑποδοχὴ καὶ ἡ προπομπὴ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος ὑπῆρξεν ἐγκαρδιωτάτη καὶ ἐπιβλητικὴ εἰς ἐκδηλώσεις αἰσθημάτων βαθείας εὐλαβείας καὶ σεβασμοῦ ἀπὸ μέρους ὁλοκλήρου τῆς Κοινότητος.

ΧΟΡΟΣΤΑΣΙΑΙ

— Ἡ Α. Θ. Παναγιότης κατὰ τὸν λήξαντα μῆνα ἐχοροστάτησεν ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τῶν Παμμεγίστων Ταξιαρχῶν ἐν τοῖς ὁμωνύμοις ἱεροῖς Ναοῖς κατὰ μὲν τὸν ἑσπερινὸν τοῦ Βλατᾶ, αὐθημερὸν δὲ τοῦ Μ. Ρεύματος.

Πλήθη πιστῶν συνέρρευσαν καὶ μετ' ἐκδηλώσεων ἐξαιρετικῆς εὐλαβείας ὑπεδέχθησαν τὴν Α. Θ. Παναγιότητα ἐν ἀμφοτέραις ταῖς Κοινότησιν. Ἡ ἐνίσχυσις τὴν ὁποίαν ἀντλεῖ τὸ ποίμνιον ἐκ τῆς Πατριαρχικῆς εὐχῆς καὶ εὐλογίας εἶναι μεγάλη. Καὶ ἡ ἐπίσκεψις τοῦ σεπτοῦ Πρωθιεράρχου ἀποτελεῖ ἀληθῆ πανήγυριν καὶ ἑορτὴν διὰ τὸν εὐσεβῆ λαόν.

— Ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἐν τῷ πανσέπτῳ Πατριαρχικῷ Ναῷ ἐχοροστάτησεν τῇ 13ῃ λήξαντος μηνὸς ἐπὶ τῇ μνήμῃ τοῦ ἐν Ἁγίοις Πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, ἐν τῷ παραθρονίῳ, τῆς ἱ. εἰκόνος τοῦ ἁγίου πατρὸς τεθείσης, κατὰ τὴν τάξιν, ἐπὶ τοῦ Πατριαρχικοῦ Θρόνου, ὁμοῦ δὲ μετὰ τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου κατὰ τὰς Κυριακὰς τῆς ἀρξαμένης νηστείας τῶν Χριστουγέννων.

ΘΕΙΟΝ ΚΗΡΥΓΜΑ

Ἐν τοῖς Ἱεροῖς Ναοῖς τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς :

Ἐπὶ τῇ ἀρξαμένῃ νηστείᾳ τῶν Χριστουγέννων ὁ Θεῖος Λόγος ἐκηρύχθη εἰς πάντας τοὺς ἱεροὺς ναοὺς τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς.

Ἐν τῷ Πατριαρχικῷ ναῷ :

Ἐν τῷ πανσέπτῳ Πατριαρχικῷ ναῷ τὸν θεῖον λόγον ἐκήρυξαν τὴν μὲν πρώτην Κυριακὴν τῆς νηστείας, 20ὴν λήξαντος, ὁ Θεοφ. Ἐπίσκοπος Ναζιανζοῦ Φιλόθεος, ὁμιλήσας περὶ τῆς ἀληθοῦς τοῦ ἀνθρώπου εὐδαιμονίας.

Κατὰ δὲ τὴν δευτέραν Κυριακήν, 27ην λήξαντος, ἐκήρυξεν ὁ Θεοφ. Ἐπίσκοπος Λεύκης Παγκράτιος, ἀφορμηθεὶς ἐκ τοῦ χωρίου τῆς Εὐαγγελικῆς περικοπῆς «πῶς δυσκόλως οἱ τὰ χρήματα ἔχοντες εἰσελεύσονται ἐν τῇ Βασιλείᾳ τῶν Οὐρανῶν» καὶ ἀναπτύξας τὴν χριστιανικὴν ἀντίληψιν περὶ τῆς χρήσεως τοῦ πλούτου.

Ο ΝΕΟΣ ΠΡΕΣΒΕΥΤΗΣ ΤΗΣ ΓΙΟΥΓΟΣΛΑΥΪΑΣ

Εἰς ἀντικατάστασιν τοῦ αἰφνιδίως ἀποβιώσαντος τέως πρεσβευτοῦ τῆς Γιουγοσλαυΐας ἐνταῦθα, ἀειμνήστου Λιουμπημὶρ Νέσιτς, τοῦ ὁποίου ἡ στοργὴ καὶ εὐλάβεια πρὸς τὴν Μεγ. Ἐκκλησίαν τοσοῦτον στενοὺς εἶχεν ἀπεργασθῆ τοὺς μετ' αὐτῆς δεσμούς του, διωρίσθη ὁ Ἐξοχώτατος κ. Μυροσλὰβ Γιάγκοβιτς.

Ἡ Α. Ἐξοχότης ἅμα τῇ ἐξ Ἀγκύρας ἐπιστροφῇ αὐτῆς ἐνταῦθα, τῇ 17 λήξαντος, προσῆλθεν εἰς τὰ Πατριαρχεῖα πρὸς ἐπίσκεψιν τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, τῇ

συνοδείᾳ τοῦ εἰδικοῦ Συμβούλου τῆς πρεσβείας κ. Τσερμπινᾶ. Ὁ κ. Πρεσβευτής, γενόμενος δεκτὸς μετὰ πάσης τῆς ὑπὸ τοῦ σχετικοῦ Πρωτοκόλλου ἐπιβαλλομένης τιμῆς, παρέμεινε παρὰ τῇ Α. Θ. Παναγιότητι ἐπὶ ὥραν, ἐκδηλώσας αἰσθήματα βαθείας εὐλαβείας πρὸς τὸ σεπτὸν Πρόσωπον Αὐτῆς καὶ ἐπικαλεσθεὶς τὰς εὐχὰς καὶ εὐλογίας Αὐτῆς εἰς ἐνίσχυσιν.

Εἰς ἀντεπίσκεψιν τῆς Α. Ἐξοχότητος προσῆλθεν ἡ Α. Θ. Παναγιότης, ἔχουσα μεθ' ἑαυτῆς τὸν Πρωτοσυγκελλεύοντα Σεβ. Μ/την Χριστουπόλεως Μελέτιον καὶ συνοδευομένη ὑπὸ τῆς ἀκολουθίας Αὐτῆς, τῇ 20ῇ λήξαντος, εἰς τὸ ἐν Πέραν μέγαρον τῆς Γιουγοσλαυϊκῆς πρεσβείας. Καὶ ἡ ὑποδοχὴ καὶ ἡ προπομπὴ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος ἀπὸ μέρους τοῦ Ἐξοχωτάτου πρεσβευτοῦ καὶ ὁλοκλήρου τοῦ προσωπικοῦ τῆς πρεσβείας ὑπῆρξε πλήρης εὐλαβείας καὶ μεγαλοπρεπείας.

ΜΕΓΑΛΗ ΠΡΩΤΟΣΥΓΚΕΛΛΙΑ

Ὁ Πρωτοσυγκελλεύων Σεβ. Μ/της Λαοδικείας Δωρόθεος, λαβὼν μηνιαίαν κανονικὴν ἄδειαν, ἀνεχώρησε τῇ 10ῃ λήξαντος εἰς Ἑλλάδα.

Τὴν Α. Σεβασμιότητα ἐν τῇ Μ. Πρωτοσυγκελλίᾳ κατὰ τὸ διάστημα τῆς ἀπουσίας αὐτῆς ἀναπληροῖ ὁ Σεβ. Μ/της Χριστουπόλεως Μελέτιος.

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗ ΑΜΕΡΙΚΗΣ

Ἐξ ἐκθέσεως τοῦ Σεβ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀμερικῆς Βορείου καὶ Νοτίου Ἀθηναγόρου εὐχαρίστως καὶ μετ' ἐπαίνου ἡ Ἐκκλησία ἐπληροφορήθη τὴν γενομένην ἵδρυσιν ἐν τῇ Ἀρχιεπισκοπῇ Ἱερᾶς Μονῆς, τιμηθείσης ἐπ' ὀνόματι τοῦ ἁγίου Πρωτομάρτυρος καὶ Ἀρχιδιακόνου Στεφάνου.

Ἡ ἱδρυθεῖσα Ἱερὰ Μονή, ἧς οἱ ἀδελφοὶ θὰ ἐξασκῶσιν ἔργον Ἱεραποστολικὸν ἐν ταῖς περὶ αὐτὴν Κοινότησι, ταῖς ἐστερημέναις Ἐφημερίων, θὰ χρησιμοποιηθῇ καὶ ὡς ἡσυχαστήριον ἀπόρων ἀνικάνων ἱερέων καὶ θὰ ἐγκατασταθῇ ἐν ἰδιαιτέρῳ τμήματι αὐτῆς Ὀρφανοτροφεῖον μετὰ Οἰκοτροφείου.

Ἀποφάσει τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου διὰ γράμματος Πατριαρχικοῦ διεβιβάσθησαν τῇ Α. Σεβασμιότητι καὶ τῇ συσταθείσῃ πρώτῃ ταύτῃ Ἱερᾷ Μονῇ τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς ἡ χαρὰ καὶ αἱ εὐχαὶ τῆς Ἐκκλησίας, ἀποσταλέντων ἅμα αὐτῇ καὶ ἱερῶν λειψάνων μετὰ τεμαχίου Τιμίου Ξύλου εἰς εὐλογίαν.

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΑΥΣΤΡΑΛΙΑΣ

Ἐν συνεχείᾳ πρὸς τὰ ἄχρι τοῦδε ληφθέντα τηλεγραφήματα ἐπὶ τῇ ἀφίξει τοῦ Σεβ. Μ/του Αὐστραλίας Τιμοθέου εἰς τὴν Ἐπαρχίαν αὐτοῦ, διὰ τηλεγραφήματος αὐτῆς ὁλόκληρος ἡ ὁμογένεια τῆς Αὐστραλίας διετράνωσε τῇ Ἐκκλησίᾳ τὴν εὐγνωμοσύνην αὐτῆς ἐπὶ τῇ γενομένῃ ἐκλογῇ Ποιμενάρχου τῆς περιωπῆς τῆς Α. Σεβασμιότητος.

Διὰ γράμματος δὲ αὐτοῦ ὁ Μ/της Αὐστραλίας ὑπέβαλε τὰ κατὰ τὴν ἄφιξιν καὶ ἐνθουσιώδη ἀπὸ μέρους τοῦ ποιμνίου ὑποδοχὴν αὐτοῦ κατὰ σειρὰν ἐν Πέρθῃ, Ἀδελαΐδι, Μερβούρνῃ καὶ Σίδνεϋ, τῇ ἕδρᾳ τῆς Μητροπόλεως καὶ ἐξῃτήσατο τὰς εὐχὰς

τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας ἐπὶ ταῖς ἀρξαμέναις ἤδη εἰρηνευτικαῖς καὶ ὀργανωτικαῖς προσπαθείαις αὐτοῦ.

Ἡ Ἁγία καὶ Ἱερὰ Σύνοδος λίαν εὐχαρίστως λαβοῦσα γνῶσιν τοῦ τε τηλεγραφήματος καὶ τοῦ γράμματος, ὁμοφώνως συνεχάρη καὶ αὖθις τῇ Α. Θ. Παναγιότητι ἐπὶ τῇ κατὰ τὰς εἰσηγήσεις καὶ σκέψεις Αὐτῆς αἰσίᾳ κατευθύνσει καὶ τοῦ ζητήματος τῆς ἀποκαταστάσεως τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἐν Αὐστραλίᾳ εἰρήνης, ἐνέκρινε δὲ ἵνα διαβιβασθῶσιν ἡ χαρὰ καὶ αἱ εὐχαὶ τῆς Ἐκκλησίας τῇ Α. Σεβασμιότητι, ἥτινι καὶ ἐγένετο τὸ προσῆκον γράμμα.

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΙΜΒΡΟΥ ΚΑΙ ΤΕΝΕΔΟΥ

Ἐπ' ἀδείᾳ ἀνεχώρησε τῇ 24 παρόντος μηνὸς εἰς Ἴμβρον δι' ἐπαρχιακὰς αὐτοῦ ὑποθέσεις ὁ ἐκ τῶν μελῶν τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου Σεβ. Μ/της Ἴμβρου καὶ Τενέδου Ἰάκωβος, ὅστις καὶ τηλεγραφικῶς ἐγνώρισεν ἤδη τῇ Ἐκκλησίᾳ τὴν αἰσίαν ἄφιξιν αὐτοῦ.

Τὴν Α. Σεβασμιότητα, ἀναχωροῦσαν, προέπεμψεν ἐξ ὀνόματος τῆς Α. Θ. Παναγιότητος ὁ πανοσιολ. Δευτερεύων Γρηγόριος.

ΑΝΤΑΛΛΑΓΗ ΣΠΟΥΔΑΣΤΩΝ

— Διὰ τὴν ὑποτροφίαν τῆς Ἐκκλησίας ἐν τῷ Ρωσσικῷ Θεολογικῷ Ἰνστιτούτῳ τῶν Παρισίων συνοδικῶς προεκρίθη ὁ ἐκ τῶν ἀρίστων ἀποφοίτων τῆς Ἱερᾶς Θεολογικῆς Σχολῆς Χάλκης τοῦ λήξαντος σχολικοῦ ἔτους ἱερολογ. διάκονος Κύριλλος Ἀξιώτης.

— Ἐπὶ τῇ βάσει αἰτήσεως σχετικῆς τοῦ Ἀγγλικανοῦ Edward Every, διαβιβασθείσης τῇ Ἐκκλησίᾳ παρὰ τοῦ Σεβ. Μ/του Θυατείρων καὶ ἐξάρχου Δυτικῆς Εὐρώπης Γερμανοῦ, ἐνεκρίθη ἡ εἰσαγωγὴ αὐτοῦ, ἄρτι ἀποπερατώσαντος τὰς ἐν Ὀξφόρδῃ θεολογικὰς αὐτοῦ σπουδάς, ἐν τῇ Ι. Θ. Σχολῇ Χάλκης ὡς ὑποτρόφου τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας πρὸς ἐπίδοσιν ἐπὶ διετίαν εἰς τὴν σπουδὴν τῆς Ὀρθοδόξου Θεολογίας.

ΙΕΡΑΡΧΙΚΑΙ ΜΕΤΑΒΟΛΑΙ
ΕΝ ΕΠΑΡΧΙΑΙΣ ΤΟΥ ΘΡΟΝΟΥ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ

Διὰ γράμματος τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος Χρυσοστόμου ἐγνώσθη τῇ Ἐκκλησίᾳ ὅτι οἱ Σεβασμ. Μητροπολῖται Παραμυθίας, Φιλιατῶν καὶ Γηρομερίου Ἀθηναγόρας, Φλωρίνης Χρυσόστομος καὶ Λαγκαδᾶ Γερμανός, διὰ λόγους ὑγείας ἢ γήρατος ὑπέβαλον κανονικὴν παραίτησιν ἀπὸ τῶν ἱερῶν αὐτῶν Μητροπόλεων.

Τῆς παραιτήσεως ταύτης γενομένης δεκτῆς, ἡ μὲν Μητρόπολις Λαγκαδᾶ, συμφώνως πρὸς τὴν ὑπάρχουσαν σχετικὴν Πατριαρχικὴν Ἐγκύκλιον καὶ τὸν Καταστατικὸν Νόμον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἅτε προσωρινὴ οὖσα, κατηργήθη, συγχωνευθεῖσα μετὰ τῆς ἐξ ἧς ἀπεσπάσθη Ι. Μητροπόλεως Θεσσαλονίκης.

Εἰς τὴν Ἱ. Μητρόπολιν Παραμυθίας, Φιλιατῶν καὶ Γηρομερίου κατεστάθη ὁ τέως Μητροπολίτης Θάσου Γεώργιος, τῆς προσωρινῆς Ἱ. Μητροπόλεως Θάσου καταργηθείσης, κατὰ τὴν ὡς ἄνω Ἐγκύκλιον καὶ τὸν Νόμον, καὶ συγχωνευθείσης μετὰ τῆς ἐξ ἧς ἀπεσπάσθη μονίμου Ἱ. Μητροπόλεως Μαρωνείας.

Εἰς δὲ τὴν Ἱ. Μητρόπολιν Φλωρίνης κατεστάθη ὁ τέως Μ/της Πέλλης Βασίλειος, τῆς προσωρινῆς Ἱ. Μ/λεως Πέλλης καταργηθείσης ὡσαύτως κατὰ τὴν εἰρημένην Ἐγκύκλιον καὶ τὸν Νόμον, καὶ συγχωνευθείσης μετὰ τῆς ἐξ ἧς ἀπεσπάσθη μονίμου Ἱ. Μητροπόλεως Ἐδέσσης.

Συνοδικῇ ἀποφάσει ἐγένοντο τὰ προσήκοντα γράμματα καὶ διεβιβάσθησαν τοῖς μὲν Σεβ. Μ/ταις πρῴην Παραμυθίας, Φιλιατῶν καὶ Γηρομερίου Ἀθηναγόρᾳ, πρῴην Φλωρίνης Χρυσοστόμῳ καὶ πρῴην Λαγκαδᾶ Γερμανῷ ἡ εὐαρέσκεια τῆς Ἐκκλησίας ἐπὶ τῇ ἄχρι τοῦδε δοκίμῳ ἐκκλησιαστικῇ αὐτῶν διακονίᾳ, τοῖς δὲ ἐκλεγεῖσι Σεβ. Μ/ταις Παραμυθίας, Φιλιατῶν καὶ Γηρομερίου Γεωργίῳ καὶ Φλωρίνης Βασιλείῳ τὰ συγχαρητήρια καὶ αἱ εὐχαὶ αὐτῆς.

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΝΙΚΟΠΟΛΕΩΣ ΚΑΙ ΠΡΕΒΕΖΗΣ

Ληφθεισῶν αἰτήσεων τοῦ λαοῦ καὶ τῶν διαφόρων Σωματείων Πρεβέζης ὑπὲρ τῆς ὑποψηφιότητος τοῦ Πανοσιολ. Δευτερεύοντος Γρηγορίου διὰ τὴν χηρεύουσαν Ἱ. Μητρόπολιν Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης, συνοδικῇ ἀποφάσει, ἀντίγραφα τούτων διεβιβάσθησαν τῇ Ἁγιωτάτῃ Ἐκκλησίᾳ τῆς Ἑλλάδος μετὰ τῆς συστάσεως ὅπως κατὰ τὴν πλήρωσιν τῆς χηρευούσης Ἱ. Μητροπόλεως ἀκουσθῇ καὶ ἡ φωνὴ καὶ ἡ γνώμη τῆς Ἐπαρχίας.

ΙΕΡΑ ΜΟΝΗ ΣΙΝΑ

Αἰσίως περατώσας τὴν εἰς ἐπίσκεψιν τῶν ἐν τῷ ἐξωτερικῷ Μετοχίων τῆς Μονῆς περιοδείαν αὐτοῦ, καθ' ἣν ἐπὶ τούτῳ διῆλθε καὶ ἐντεῦθεν ἐν καιρῷ, ὁ Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπος Σινᾶ Πορφύριος ἐπέστρεψεν εἰς Κάϊρον, μέλλων ἐκεῖθεν νὰ ἀναβῇ εἰς τὴν Ἱ. Μονήν.

Ἡ Α. Σεβασμιότης, ἥτις διὰ προγενεστέρας αὐτῆς ἐπιστολῆς ἐξέφρασε τῇ Α. Θ. Παναγιότητι καὶ τῇ Μ. Ἐκκλησίᾳ τὰς εὐχαριστίας αὐτῆς καὶ τῆς Ἱερᾶς Μονῆς, διὰ τὴν ἐπιδειχθεῖσαν φιλάδελφον συναντίληψιν ἐν ταῖς ὑποθέσεσι τοῦ ἐνταῦθα Μετοχίου τῆς Μονῆς, διὰ γράμματος ἄρτι σταλέντος ἀγγέλλει τῇ Ἐκκλησίᾳ τὴν σπουδαίαν καὶ χαρμόσυνον εἴδησιν τῆς αἰσίας τελευταίως λύσεως καὶ διευθετήσεως καὶ τῆς μεγάλης καὶ πολυχρονίου διαφορᾶς, ἥτις ἐπὶ αἰῶνας ἤδη ἐτάραττε τὰς μετὰ τῆς Ἀλεξανδρινῆς Ἐκκλησίας σχέσεις τῆς Ἱερᾶς Μονῆς, ὡς πρὸς τὸ ἐν Καΐρῳ Μετόχιον αὐτῆς.

Εἰς ἀπάντησιν, συνοδικῇ ἀποφάσει, διὰ γράμματος Πατριαρχικοῦ ἐξεφράσθησαν τῇ Α. Σεβασμιότητι ἡ χαρὰ καὶ τὰ συγχαρητήρια τῆς Μ. Ἐκκλησίας καὶ αἱ εὐχαὶ αὐτῆς ὑπὲρ τῆς ἐν παντὶ εὐσταθείας καὶ εὐημερίας τῆς σεπτῆς τοῦ Θεοβαδίστου Ὄρους Μονῆς.

ΕΠΙΣΚΕΨΕΙΣ

Ἡ εἰς τὴν ἡμετέραν πόλιν ἀφιχθεῖσα Ἑλληνικὴ Ἐθνικὴ ὁμὰς πάλης, τῇ 3ῃ

λήξαντος προσῆλθεν εἰς τὰ Πατριαρχεῖα καὶ ὑπέβαλε τῇ Α. Θ. Παναγιότητι τὰ βαθύτατα σέβη αὐτῆς. Εἰς ἐκδήλωσιν δὲ τοῦ σεβασμοῦ αὐτῆς καὶ τῆς εὐλαβείας προσέφερεν Αὐτῇ χρυσοδερματόδετον Ἱερὸν Εὐαγγέλιον μετὰ εὐσεβοῦς ἀφιερώσεως. Τὸ Ἱερὸν τοῦτο Εὐαγγέλιον ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἐδώρησεν εἰς τὸ Πατριαρχικὸν Σκευοφυλάκιον.

ΕΠΙΤΡΟΠΗ Ι. ΑΓΙΑΣΜΑΤΟΣ ΒΕΦΑ

Ἡ Ἐπιτροπὴ τοῦ ἐν Βεφᾶ Ἱ. Ἁγιάσματος τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου τελοῦσα ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ Σεβ. Μ/του Μύρων Πολυκάρπου ἀπηρτίσθη ἐκ τῶν κ. κ. Θ. Νάτσινα, Ν. Τσαγκοπούλου, Ν. Καλαμαρτζῆ, Μ. Τσαγκοπούλου, Ν. Καραμβέρη, Ἀλκ. Κατσίκα, Εὐθ. Γκούρα, Κ. Κωνσταντινίδου, Ἰ. Λαχανᾶ, Ν. Ναοὺμ καὶ Δημητρίου.

ΕΟΡΤΑΙ

—Τῷ ἑορτάσαντι τὴν ἑορτὴν αὐτοῦ κατὰ τὸν λήξαντα μῆνα Μακ. Ἀρχιεπισκόπῳ Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος Χρυσοστόμῳ ἡ Α. Θ. Παναγιότης συνεχάρη τηλεγραφικῶς.

—Ἡ Α. Θ. Παναγιότης αὐτοπροσώπως ἐπεσκέφθη τὸν ἑορτάσαντα Σεβ. Μ/την Ἡλιουπόλεως Γεννάδιον, κατὰ τὴν γενομένην δὲ τῇ ἑπομένῃ λειτουργίαν πρὸς τιμὴν τῆς Α. Σεβασμιότητος ἐν τῷ ἱ. Ναῷ τῶν Παμμεγίστων Ταξιαρχῶν Μ. Ρεύματος ἐξεπροσωπήθη ὑπὸ τοῦ πανοσ. Δευτερεύοντος Γρηγορίου.

—Τὰ Πατριαρχικὰ συγχαρητήρια καὶ αἱ εὐχαὶ διεβιβάσθησαν ἐπὶ τῇ ἑορτῇ αὐτῶνκαὶ τοῖς Σεβ. Μ/ταις Θεσσαλονίκης Γενναδίῳ, Τυρολόης Χρυσοστόμῳ καὶ Φιλίππων καὶ Νεαπόλεως Χρυσοστόμῳ.

ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟΝ

Συνεπείᾳ τοῦ θανάτου τοῦ βοηθοῦ ἐν τῷ Πρωτοκόλλῳ τῶν Πατριαρχείων ἀειμνήστου Σωτηρίου Καρακάση, χηρευσάσης τῆς θέσεως τοῦ βοηθοῦ πρωτοκολλητοῦ, ἡ μὲν τρέχουσα ὑπηρεσία τοῦ τμήματος ἀνετέθη τῷ Διευθυντῇ τοῦ Πρωτοκόλλου Ἰ. Λεωνίδου, τὸ δὲ ἀρχεῖον αὐτοῦ τῷ Κωδικογράφῳ τῆς Ἁγίας καὶ Ἱ. Συνόδου πανοσ. διακόνῳ Θεοφάνει Κιακίδῃ.

ΣΩΤΗΡΙΟΣ ΚΑΡΑΚΑΣΗΣ

Ὅλως αἰφνιδίως ἀπεβίωσε τῇ 13ῃ παρόντος μηνὸς ὁ ἐκ τῶν Πατριαρχικῶν ὑπαλλήλων βοηθὸς Πρωτοκολλητῆς ἀείμνηστος Σωτήριος Καρακάσης. Ὁ χριστιανικὸς χαρακτὴρ καὶ ἡ εἰς τὸ καθῆκον παραδειγματικὴ ἀφοσίωσις καὶ ὁ ζῆλος, μεθ' ὧν ὁ ἀείμνηστος ἐπὶ τριακονταετίαν ὅλην ὑπηρέτησεν ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, ἐξελιχθεὶς εἰς ἔμπειρον καὶ δόκιμον ὑπάλληλον ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ τοῦ Πρωτοκόλλου, γενικὴν εἶχον ἐπισπάσει τὴν πρὸς αὐτὸν ἐκτίμησιν καὶ ἀγάπην, καὶ τὸ ἄγγελμα τοῦ ἀπροσδοκήτου θανάτου αὐτοῦ μετὰ βαθείας θλίψεως ἐγνώσθη.

Ἡ κηδεία αὐτοῦ ἐγένετο ἐκκλησιαστικῇ δαπάνῃ. Τῆς νεκρωσίμου ἀκολουθίας,

ἐν τῷ πανσέπτῳ Πατριαρχικῷ ναῷ, προέστη, σεπτῇ Πατριαρχικῇ ἐντολῇ, ὁ Πρωτοσυγκελλεύων Σεβ. Μητροπολίτης Χριστουπόλεως Μελέτιος, ὅστις καὶ ἐν συντόμῳ ἐπικηδείῳ ἐξῆρε τὴν εὔορκον καὶ πιστήν, ὅσον καὶ μακράν, ὑπηρεσίαν τοῦ ἀειμνήστου. Τὴν Α. Θ. Παναγιότητα ἀντεπροσώπευσεν ὁ πανοσ. Μ. Ἐκκλησιάρχης Ἄνθιμος. Παρῆσαν ἐν σώματι οἱ κληρικοὶ καὶ λαϊκοὶ ὑπάλληλοι τῶν Πατριαρχείων, ἀπὸ μέρους δὲ αὐτῶν ἀπεχαιρέτησε διὰ συγκινητικῆς προσφωνήσεως τὸν νεκρὸν ὁ Διευθυντὴς τοῦ Πρωτοκόλλου Ἰ. Λεωνίδου.

Τοῦ ἀειμνήστου ἀγαθοῦ ὑπαλλήλου Σωτηρίου Καρακάση εἴη αἰωνία ἡ μνήμη.